

ČESKÁ REPUBLIKA

PŘED MEZINÁRODNÍMI ORGÁNY OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV

ZPRÁVA ZA ROK 2025

PŘEHLED ZPRÁVY

SHRNUTÍ

- KANCELÁŘ VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE
- EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA
- EVROPSKÝ VÝBOR PRO SOCIÁLNÍ PRÁVA
- SMLUVNÍ ORGÁNY OSN
- DALŠÍ ČINNOSTI KANCELÁŘE VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

KANCELÁŘ VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE
MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI

SHRNUTÍ

Vládní zmocněnec a jeho tým zastupují Českou republiku v řízeních před Evropským soudem pro lidská práva (ESLP, Soud), Evropským výborem pro sociální práva a sedmi výbory OSN. Zajišťují též výkon rozsudků štrasburského soudu a implementaci rozhodnutí ostatních zmíněných mezinárodních lidsko-právních orgánů. V neposlední řadě vykonávají i další odborné činnosti směřující k posílení naplňování mezinárodních závazků v oblasti lidských práv v České republice.

ESLP vydal v roce 2025 ve vztahu k České republice 32 rozhodnutí. **Porušení** některého z ustanovení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ESLP shledal jen v 6 věcech, tedy **jen v necelých 20 % případů**. Nejdůležitější rozsudky o porušení se týkaly nedostatečné ochrany důvěrnosti komunikace advokáta s klientem v rámci trestního řízení (*Černý a ostatní*) a nedostatečného poučení o procesních právech pro osoby se zdravotním postižením (*Krpelík*).

Rozhodnutím o neporušení Úmluvy, o nepřijatelnosti stížnosti či zastavením řízení, tedy **úspěchem obhajoby České republiky**, skončilo 22 řízení, tj. téměř **70 % případů**. Tyto případy se týkaly např. použití institutu spolupracujícího obviněného (*Fajstavr*), dohod o vině a trestu (*Bouša*), práva rodiče na informace o dítěti (*Kyrian*), poskytování sociálních služeb (*Krajčík*) a mnoha dalších otázek.

V řízeních, která byla před ESLP v roce 2025 skončena, stěžovatelé požadovali spravedlivé zadostiučinění (majetkovou škodu, nemajetkovou újmu a náhradu nákladů řízení) v celkové výši cca 11 milionů Kč. Z rozhodnutí Soudu vznikly České republice závazky toliko ve výši 2 miliony Kč. **Obhajoba** státu ze strany kanceláře vládního zmocněnce tedy státnímu rozpočtu **ušetřila částku 9 milionů Kč**. V delším horizontu posledních čtyř let **ušetřená částka dosáhla již 523 milionů Kč**.

K vyjádření Soud loni vládě zaslal **18 nových případů**. Týkají se např. vyšetřování sexuálních trestných činů, ochrany obětí trestných činů, přístupu k informacím, práva dítěte znát svůj biologický původ a řady dalších otázek. Na rozhodnutí před ESLP čekají i další stížnosti, mj. též **mezistátní stížnost** Lichtenštejnska proti České republice. Česká republika je též vedlejším účastníkem ve třech řízeních proti Polsku, Litvě a Lotyšsku, které vyvěrají z tzv. instrumentalizované migrace, kterou Rusko a Bělorusko využívají jako nástroj hybridní války s cílem destabilizovat země Evropské unie.

V oblasti **výkonu rozsudků ESLP** došlo v loňském roce k řadě pozitivních posunů. Podařilo se úspěšně uzavřít případy týkající se zajištění důkladnosti a nezávislosti vyšetřování oznámení o protiprávním použití síly ze strany policistů (*B. Ú. a Sládková*) a rozhodování soudů o extradičních vazbách (*Komissarov*). Důležitá opatření byla přijata v oblasti zajištění bezpečnosti v psychiatrických nemocnicích (*V*), rozhodování soudů o vazbách mladistvých (*Spišák*) či etnické desegregace škol a podpory škol vzdělávajících žáky se sociálním znevýhodněním (*D. H. a ostatní*).

Povedlo se též **úspěšně dovršit výkon vůbec prvního rozhodnutí Evropského výboru pro sociální práva (ERRC a MDAC)**, když novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí a zákona o zdravotních službách zrušila možnost umísťovat děti mladší tří let do tzv. kojeneckých ústavů. K velkému posunu došlo i zakotvením nepřijatelnosti tělesného trestání dětí v občanském zákoníku (*Approach*).

V probíhajícím roce i následujících letech bude v oblasti výkonu rozhodnutí mezinárodních orgánů ochrany lidských práv nutné zaměřit úsilí zejména na odstranění diskriminace a segregace romských žáků ve vzdělávání (*D. H. a ostatní*), zajištění dostupného bydlení (*Feantsa*) a rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce (*UWE*).

Tým kanceláře vládního zmocněnce Ministerstva spravedlnosti v roce 2025 získal za tvorbu nového webového portálu <https://mezisoudy.cz/> **prestižní ocenění Úřednický čin roku** v kategorii analytická práce.

1. KANCELÁŘ VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

Kancelář vládního zmocněnce (KVZ), která je odborem Ministerstva spravedlnosti, zastupuje Českou republiku v řízeních před devíti mezinárodními orgány ochrany lidských práv:

- Evropským soudem pro lidská práva (ESLP; Soud) v řízeních o individuálních stížnostech,
- Evropským výborem pro sociální práva (EVSP) v řízeních o kolektivních stížnostech,
- tzv. smluvními orgány OSN v řízeních o individuálních oznámeních. Těmito smluvními orgány jsou Výbor OSN pro lidská práva, Výbor OSN proti mučení, Výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace, Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen, Výbor OSN pro práva dítěte, Výbor OSN pro nucená zmizení a Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením.

Vedle právního zastupování státu v těchto řízeních KVZ zabezpečuje výkon rozsudků ESLP a implementaci rozhodnutí ostatních zmíněných mezinárodních orgánů ochrany lidských práv na vnitrostátní úrovni. Zároveň zastupuje Českou republiku v řízeních o dohledu nad výkonem těchto rozhodnutí, která probíhají před Výborem ministrů Rady Evropy a orgány OSN.

V neposlední řadě kancelář vládního zmocněnce vykonává řadu odborných činností, jejichž účelem je posílení naplňování a dodržování mezinárodních úmluv o lidských právech na vnitrostátní úrovni, a v konečném důsledku tak předcházení porušení základních práv v České republice. Připomínkuje návrhy právních předpisů z hlediska jejich souladu s mezinárodním právem lidských práv, vzdělává a školí v oblasti lidských práv, provozuje databázi judikatury mezinárodních orgánů lidských práv, vydává zpravodaj o aktuální judikatuře ESLP, publikuje tematické příručky obsahující souhrny judikatury k aktuálním tématům a působí v mnoha vnitrostátních i mezinárodních pracovních skupinách.

Působnost, postavení a činnost KVZ vedle kompetenčního zákona a zákona o státní službě blíže upravují též zákon č. 186/2011 Sb., o poskytování součinnosti pro účely řízení před některými mezinárodními soudy a jinými mezinárodními kontrolními orgány, a Statut vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před mezinárodními orgány ochrany lidských práv, schválený [usnesením vlády](#) ze dne 14. června 2023 č. 420.

V roce 2025 v kanceláři vládního zmocněnce působili:

- Mgr. [Petr Konůpka](#), vládní zmocněnec a ředitel odboru kancelář vládního zmocněnce,
- Mgr. Eva Petrová, vedoucí oddělení implementace, a JUDr. Vladimír Janoušek Pysk, LL.M., vedoucí oddělení litigace, zástupci vládního zmocněnce,
- právničky a právníci JUDr. Jana Martinková, Ph.D., LL.M.; Mgr. Kateřina Radová; Mgr. Eliška Hronová; Mgr. Miroslav Kaštyl; Mgr. Martina Šiváková, LL.M.; Mgr. Jakub Drahorád; Mgr. Nikola Burdová; Mgr. Tereza Žuffová-Kunčová (do října 2025); jakož i Ema Slovácová jako asistentka.

Kancelář vládního zmocněnce sídlí na adrese Na Děkanec 3, Praha 2. Lze ji kontaktovat telefonicky na čísle 221 997 437 nebo elektronickou poštou na adrese kvz@msp.gov.cz.

2. EVROPSKÝ SOUD PRO LIDSKÁ PRÁVA

Evropský soud pro lidská práva posuzuje stížnosti jednotlivců na porušení některého z práv a svobod zakotvených v Evropské úmluvě o lidských právech a jejích dodatkových protokolech (Úmluva). Je oprávněn posuzovat i mezistátní případy, kdy jedna ze smluvních stran Úmluvy namítá její porušování ze strany jiného státu. Více se o řízení před ESLP dozvíte [zde](#).

Dohled nad výkonem rozsudků ESLP vykonává Výbor ministrů Rady Evropy. Více e o řízení před Výborem ministrů je k dispozici [zde](#). Na vnitrostátní úrovni je výkon zajišťován prostřednictvím Kolegia expertů pro výkon rozsudků ESLP. Členy Kolegia, které je poradním orgánem vládního zmocněnce, jsou zástupci všech ministerstev, obou komor Parlamentu, všech tří vrcholných soudů, veřejného ochránce práv, zmocněnkyně vlády pro lidská práva, zmocněnkyně vlády pro záležitosti romské menšiny, nevládní organizace a nezávislí experti. K činnosti Kolegia se dozvíte více [zde](#).

2.1 REKAPITULACE ROKU 2025

I v roce 2025 měla Česká republika u ESLP celkově pozitivní bilanci. Její obhajoba uspěla v 47 % případů, se započítáním řízení, která byla zastavena, v 69 %, a neuspěla v 19 %. Odsuzujících rozsudků Soud vydal jen šest. V součtu i s těmi, které odmítl, aniž by potřeboval stanovisko české vlády, se loni Soud zabýval 400 stížnostmi. Porušení Úmluvy tak Soud v loňském roce shledal jen v 1,5 % případů, které mu byly předloženy.

Ve finanční rovině obhajoba státu uspěla v částce 9 milionů Kč. Soud stěžovatelům přiznal celkově jen 2 miliony Kč.

Nejvýznamnějšími odsuzujícími rozsudky byly [Černý a ostatní](#) a [Krpelík](#). První zmíněný si vyžádá změnu trestního řádu, aby byla zajištěna důvěrnost komunikace obhájce s klientem. V reakci na druhý zmíněný rozsudek bude vypracována zjednodušená forma poučení o právech v trestním řízení v *easy-to-read* formátu.

Nejvýznamnější rozhodnutí, v nichž Soud porušení Úmluvy neshledal, byla také z oblasti trestního práva. V rozsudku [Fajstavr](#) se Soud zabýval institutem spolupracujícího obviněného a dopady jeho výpovědi na spravedlivost odsouzení spoluobviněných. V rozhodnutí [Bouša](#) Soud poskytl vnitrostátním soudům cenná vodítka, jak pracovat s dohodou o vině a trestu obviněného tak, aby nešlo k porušení spravedlivosti řízení dalších spoluobviněných.

Soud vládě v loňském roce komunikoval necelé dvě desítky nových stížností. Spolu se staršími dosud nerozhodnutými případy a řízeními, do nichž Česká republika vstoupila jako vedlejší účastník, tak bylo před Soudem v běhu přibližně 30 řízení. Nejvýznamnější je jistě řízení o mezistátní stížnosti, kterou proti našemu státu podalo Lichtenštejnsko a jejíž podstatou je snaha zvrátit konfiskaci majetku rodu Lichtenštejnů, k níž došlo po druhé světové válce na základě dekretů prezidenta republiky. Mezi témata, kterými se Soud bude zabývat, patří např. vyšetřování sexuálních trestných činů a předsudečného násilí, ochrana obětí trestných činů, přístup k informacím, právo dítěte znát svůj biologický původ či uznání zahraničního osvojení párem osob stejného pohlaví. Jako vedlejší účastník se Česká republika účastní tří řízení týkajících se situace na východní hranici Evropské unie, kde Rusko a Bělorusko používají migraci jako nástroj hybridní války proti evropským státům.

Ve fázi výkonu bylo v loňském roce 18 rozsudků Soudů. V šesti z nich se podařilo výkon dokončit. Významným úspěchem je zejména uzavření dohledu nad výkonem rozsudků [B. Ů. a Sládková](#), které se

týkaly zajištění účinného a nezávislého vyšetřování oznámení o protiprávním použití síly ze strany policistů. Práce na potřebných legislativních změnách započaly ve věcech [Spišák](#) (interval soudního přezkumu vazby mladistvých) a [Machalický](#) (výluka z odškodnění za trestní stíhání).

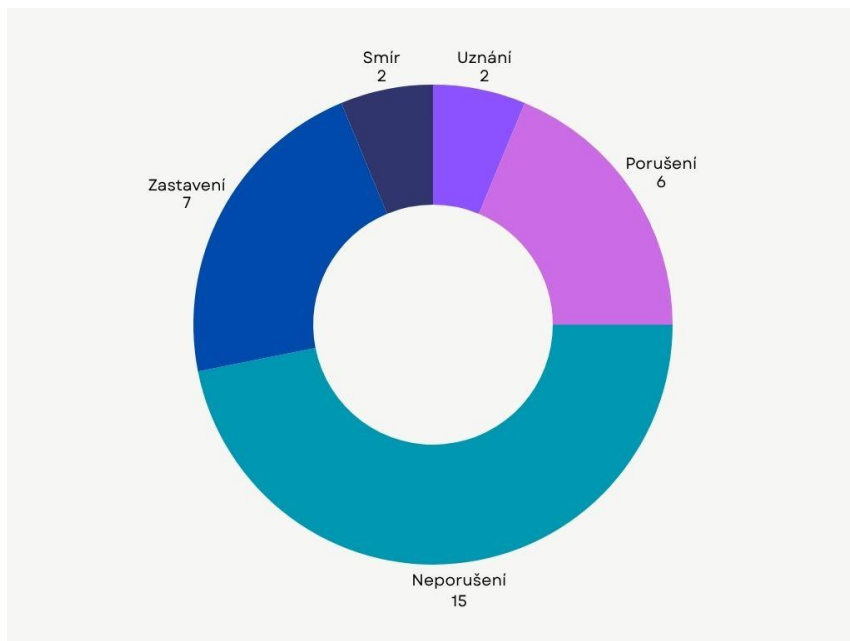
Podrobnější informace ke všem zmíněným aspektům jsou na následujících stránkách této zprávy.

2.2 BILANCE ROZHODNUTÝCH STÍŽNOSTÍ

2.2.1 BILANCE ZA ROK 2025

V roce 2025 ESLP ve vztahu k České republice vydal 32 odůvodněných rozhodnutí:

- v 6 rozsudcích dospěl k závěru, že došlo k porušení Úmluvy (19 % rozhodnutých případů),
- v 15 věcech neshledal žádné porušení Úmluvy (47 % rozhodnutých případů),
- vydal 7 rozhodnutí o zastavení řízení (22 % rozhodnutých případů),
- schválil 2 smírná urovnání (6 % rozhodnutých případů), a
- schválil 2 jednostranná prohlášení vlády (6 % rozhodnutých případů).

Těchto 32 případů tvoří nicméně jen malou výseč z objemu kauz, jimiž se Soud ve vztahu k České republice zabývá. Velkou většinu stížností (podaných nejen proti České republice) Soud odmítne z důvodu nesplnění některé z podmínek přijatelnosti, aniž by k tomuto závěru potřeboval stanovisko žalované vlády. V loňském roce Soud rozhodl o celkem 400 stížnostech směřujících proti České republice.¹ V této celkové perspektivě v roce 2025 Soud shledal porušení jen v 1,5 % případů.

V roce 2025 Česká republika hradila spravedlivé zadostiučinění, ať již na ně vznikl nárok v důsledku vydání odsuzujícího rozsudku, sjednání smíru nebo vydání jednostranného prohlášení, v celkové výši cca 2 miliony Kč. V řízeních, která byla loni ukončena, stěžovatelé z titulu spravedlivého zadostiučinění požadovali celkovou částku cca 11 milionů Kč. V částce cca 9 milionů Kč tak byla obhajoba České republiky úspěšná.

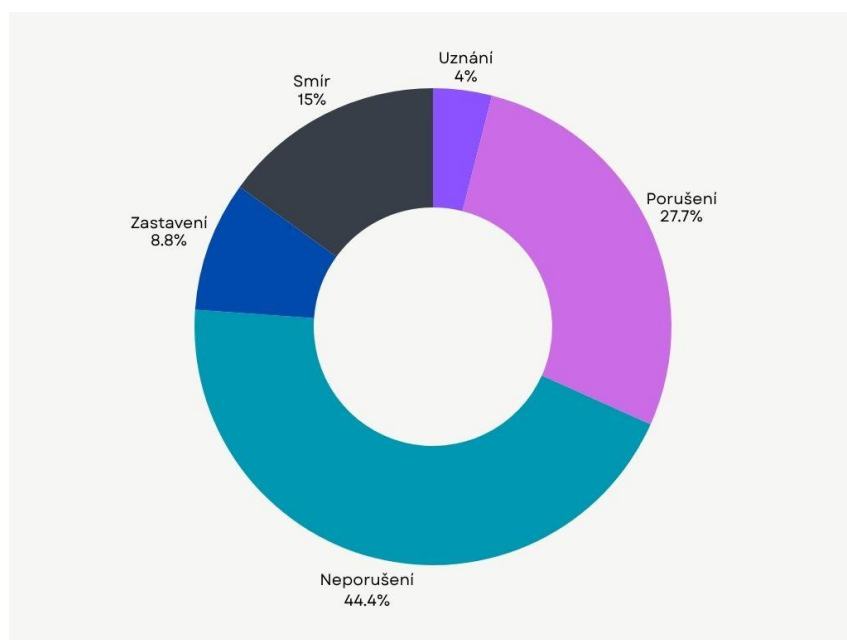
¹ Údaje dle statistik Soudu dostupných [zde](#).

Vládě bylo v roce 2025 oznámeno 18 nových stížností. Ke konci roku 2025 čekalo na Soudu na vyřízení celkem 89 stížností.²

2.2.2 CELKOVÁ BILANCE OD ROKU 1993

Delší časové období, na rozdíl od jednoho kalendářního roku, za který je zpráva podávána, umožňuje získat komplexnější obrázek o rozhodování Soudu vůči České republice. Od 1. ledna 1993, kdy je Česká republika samostatně součástí systému Úmluvy, do 31. prosince 2025, ESLP vydal celkem 905 rozhodnutí o stížnostech, které byly české vládě zaslány k vyjádření:

- porušení Úmluvy ESLP shledal ve 251 případech (28 %),
- rozsudek o neporušení Úmluvy či rozhodnutí o nepřijetelnosti stížnosti vydal ve 402 případech (44 %),
- řízení o 80 stížnostech bylo zastaveno, většinou z důvodu procesní pasivity stěžovatele (9 %),
- ve 36 případech vláda jednostranným prohlášením uznala, že k porušení Úmluvy došlo (4 %), a
- ve 136 případech bylo řízení ukončeno smírně (15 %).

Jak již bylo řečeno i výše, graf zachycuje pouze zlomek z celkového počtu případů předložených za již více než 30 let proti České republice. Naprostá většina stížností, cca 93-95 %, nebývá žalované vládě oznamována a je odmítnuta samosoudcem, případně i administrativně odmítnuta pro nesplnění formálních náležitostí. Pokud tedy zahrneme i takto odmítnuté stížnosti, lze říci, že ESLP shledá porušení jen v cca 1-2 % stížností, které jsou proti České republice k němu podány.

² Celkově Soud na konci roku 2025 evidoval více než 53 tisíc stížností čekajících na vyřízení. Česká republika tak z hlediska celkové zátěže ESLP představuje jen velmi malou výšeč. Nejvíce stížností, 18,5 tisíc, Soud registruje proti Turecku. Na druhém místě je Rusko s více než 7 tisíci stížnostmi a na třetím místě Ukrajina se 4 tisíci stížnostmi. Jen tyto tři státy představují 56 % objemu celkové zátěže Soudu. Dodejme, že Rusko bylo v reakci na napadení Ukrajiny s účinností od 16. září 2022 vyloučeno z Rady Evropy a od tohoto data přestalo být Úmluvou vázáno. O stížnostech, v nichž k namítanému porušení Úmluvy došlo do té doby, je však Soud příslušný rozhodnout. Za rok 2025 rozhodl o necelých 3 tisících stížnostech podaných proti Rusku.

2.3 ROZHODNUTÍ ESLP PROTI ČESKÉ REPUBLICE V ROCE 2025

2.3.1 ODSUZUJÍCÍ ROZSUDKY

ESLP vůči České republice v roce 2025 vydal šest odsuzujících rozsudků:

- **Ochrana důvěrnosti komunikace mezi advokáty a klienty.** V rozsudku [Černý a ostatní](#) Soud shledal, že založení privilegované komunikace do spisu ze strany trestního soudu vedlo k porušení práva stěžovatelů – advokátů na respektování soukromého života a korespondence. V rozporu s článkem 13 Úmluvy stěžovatelé rovněž neměli k dispozici účinný prostředek nápravy, jehož prostřednictvím by se mohli domoci vynětí či zničení komunikace. Porušeno bylo také právo stěžovatelů na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, když jim Ústavní soud nepřeposlal vyjádření České advokátní komory k jejich ústavní stížnosti.
- **Procesní práva osob s poruchou intelektu.** Ve věci [Krpelík](#) Soud dospěl k závěru, že odsouzením stěžovatele, kterým měl lehké mentální postižení, na základě sebeobviňujících výpovědí z přípravného řízení poté, co se vzdal práva na pomoc obhájce, při nedostatečné kontrole vzdání se práv soudy a při absenci jiných procesních záruk, došlo k porušení jeho práva na spravedlivý soudní proces a práva na pomoc obhájce dle čl. 6 odst. 1 a 3 písm. c) Úmluvy.
- **Právní uznání změny pohlaví.** V rozsudku [T. H.](#) Soud shledal porušení práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy v důsledku toho, že české právo až do konce června 2025 podmiňovalo úřední změnu pohlaví chirurgickým zákrokem spojeným se sterilizací.
- **Přístup policie k elektronické komunikaci.** Ve věci [Macharik](#) Soud rozhodl o porušení článku 8 Úmluvy, jelikož způsob, jakým vnitrostátní soudy vykládaly a aplikovaly zákonná ustanovení upravující získání obsahu e-mailové komunikace stěžovatelky pro účely jejího trestního stíhání, byl nesoudržný a předmětná právní úprava nebyla v roce 2011 jednoznačná. Soudy se neshodly, zda bylo možné obsah e-mailové komunikace získat dle tehdy platného § 88a, 88, nebo 158d trestního řádu. Zásah do stěžovatelčiných práv tak nebyl „v souladu se zákonem“.
- **Odůvodnění soudních rozhodnutí.** V rozsudku [Jaklová a ostatní](#) Soud shledal porušení procesního aspektu práva na život podle článku 2 Úmluvy v důsledku postupu civilních soudů v řízení o náhradu škody proti nemocnici. Toto řízení vedli pozůstalí pacienta, který umřel na následky podchlazení několik dnů po svém nečekaném odchodu z areálu nemocnice, kde byl dobrovolně hospitalizován. Dle Soudu spočívaly nedostatky řízení jednak v tom, že soudy neposkytly stěžovatelům náležitou odpověď na všechny jimi vznesené argumenty, a jednak v tom, že řízení trvalo nepřiměřeně dlouho.
- **Nejednotná judikatura Ústavního soudu.** Ve věci [Suverénní řád Maltézských rytířů](#) Soud shledal porušení práva stěžovatele na spravedlivý proces podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, konkrétně zásady právní jistoty. V řízení o určení vlastnického práva k církevnímu majetku Ústavní soud totiž nevyšvětil, proč nenásledoval novou linii judikatury k církevním restitucím a nevyužil mechanismus předložení věci plénu podle § 23 zákona o Ústavním soudu.³

2.3.2 ROZSUDKY O NEPORUŠENÍ ÚMLUVY A ROZHODNUTÍ O NEPŘIJATELNOSTI

V uplynulém roce Soud vydal tři rozsudky, v nichž dospěl k závěru, že Úmluva ani její protokoly porušeny nebyly:

³ § 23 zákona o Ústavním soudu, zní: „Jestliže senát v souvislosti se svou rozhodovací činností dospěje k právnímu názoru odchylnému od právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nálezu, předloží otázku k posouzení plénu. Stanoviskem pléna je senát v dalším řízení vázán.“

- **Spolupracující obviněný.** V rozsudku [Fajstavr](#) Soud shledal, že odsouzení stěžovatele za organizovanou drogovou kriminalitu, které bylo založeno zejména na výpovědi spolupracující obviněné, nevedlo k porušení jeho práva na spravedlivý proces dle čl. 6 odst. 1 Úmluvy. Řízení totiž provázely náležitě vyvažující faktory.
- **Právo rodiče na informace o dítěti.** Ve věci [Kyrian](#) Soud rozhodl, že stížnost biologického otce dítěte, který není jeho právním otcem, je v části týkající se neupravení osobního kontaktu s dítětem zjevně neopodstatněná. Soudy k tomuto závěru dospěly po kontradiktorním řízení, s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu dítěte a po vyčerpání jiných možností. Ve vztahu k právu na informace dospěl Soud k závěru o neporušení článku 8 Úmluvy. Zdůraznil, že přístup k informacím může být pro biologického rodiče zásadní a že toto právo lze přiznat i nezávisle na osobním kontaktu. V projednávané věci však vnitrostátní soudy individuálně posoudily okolnosti případu, spravedlivě vyvážily zájmy všech zúčastněných a sledovaly nejlepší zájem dítěte.
- **Použití nezákonného důkazu v trestním řízení.** V rozsudku [Macharik](#) Soud konstatoval, že nezákonně získaný důkaz v podobě obsahu e-mailové komunikace neznamenal, že trestní řízení jako celek nebylo spravedlivé, a k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy tedy nedošlo.

Pro nesplnění podmínek přijatelnosti stanovených Úmluvou Soud odmítl celkem 12 stížností. Do této kategorie patří i rozhodnutí, jimiž Soud stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Tato rozhodnutí se formou a obsahem v zásadě neliší od rozsudků o neporušení Úmluvy:

- **Dohody o vině a trestu.** Ve věci [Bouša](#) Soud odmítl stížnost stěžovatele, odsouzeného za drogovou trestnou činnost, který namítal nedostatek nestrannosti soudu a porušení presumpce nevin, neboť senát soudu, který jej odsoudil, dříve schválil dohodu o vině a trestu jeho spoluobžalovaného, v níž byl stěžovatel jmenovitě uveden. Soud stížnost prohlásil za zjevně neopodstatněnou, jelikož příslušný senát byl nestranný, jmenoval stěžovatele v dohodě pouze v nezbytné míře bez závěrů o jeho vině, a rozhodoval až na základě předložených důkazů, které mohl stěžovatel v řízení zpochybnit.
- **Vystěhování z domova sociálních služeb.** Věc [Krajčík](#) se týkala vystěhování muže s těžkým zdravotním postižením z domova pro seniory, kde pobýval bez platné smlouvy. Soud konstatoval, že vnitrostátní orgány nepochybily a neporušily jeho právo na respektování soukromého života. České soudy se totiž neomezily pouze na konstatování, že pobyt stěžovatele neměl právní základ, ale posoudily i přiměřenost zásahu vůči němu. Přihlédly ke všem relevantním okolnostem a poskytly dostatečné a relevantní důvody pro svá rozhodnutí.
- **Squatting.** V rozhodnutí [Brodilová a ostatní](#) Soud prohlásil za nepřijatelnou stížnost, v níž stěžovatelé, squateři, namítali, že v důsledku nuceného vystěhování z budovy bývalého statku Cibulka v Praze došlo k porušení jejich práva na respektování obydlí podle článku 8 Úmluvy. Stěžovatelé dle Soudu neprokázali dostatečnou a trvalou vazbu k nemovitosti, aby ji bylo možné považovat za jejich domov.
- **Péče o děti.** V rozhodnutí [W](#) Soud odmítl stížnost otce nezletilých dětí, který se domáhal jejich svěření do střídavé péče a snížení výživného. Vnitrostátní orgány podle Soudu dostatečně zohlednily konkrétní okolnosti případu, své závěry přesvědčivě odůvodnily a při rozhodování kladly důraz na nejlepší zájem dětí. Soud odmítl i námitku nepřímé diskriminace otců, neboť v praxi je patrný rostoucí trend ve prospěch střídavé péče i v případech, kdy jeden z rodičů s takovým uspořádáním péče nesouhlasí.
- **Popření otcovství.** Ve věci [Pokorný](#) Soud odmítl jako zjevně neopodstatněnou stížnost, v níž stěžovatel namítal porušení článku 8 Úmluvy, jelikož vnitrostátní soudy zamítly jeho návrh na prominutí

lhůty k popření otcovství k jeho dvěma dětem. Soud shledal, že vnitrostátní soudy postupovaly v nejlepším zájmu dětí a nastolily spravedlivou rovnováhu mezi soupeřícími zájmy.

- **Insolvenční řízení.** V rozhodnutí [Brož](#) Soud shledal, že stěžovatel neutrpěl podstatnou újmu na právu na ústní slyšení a na právu na ochraně dobré pověsti v důsledku zproštění výkonu funkce insolvenčního správce v jedné konkrétní věci.

Ve věci [Ravak](#) Soud rozhodl, že absence ústního slyšení v insolvenčním řízení ve fázi schvalování reorganizačního plánu, ač o něj jeden z věřitelů opakovaně žádal, nebyla v rozporu s právem na spravedlivý proces.

Týž závěr Soud učinil v rozhodnutí [Hodina](#), ve kterém insolvenční soud také schválil reorganizační plán společnosti, jejímž byl vytěsněný menšinový stěžovatel akcionářem, když neshledal porušení jeho práva na ústní slyšení či kontradiktornost řízení.

- **Regulace nájemného.** Ve věci [Žalud](#) Soud odmítl stížnost týkající se neposkytnutí náhrady za nucené omezení vlastnického práva otce stěžovatele v důsledku regulace nájemného v 90. letech. Soud konstatoval, že na rozdíl od dřívějších případů proti České republice, které se týkaly regulace nájemného v nultých letech, v 90. letech měla regulace nájemného právní základ a sledovala legitimní cíl sociálně-ekonomické politiky v oblasti bydlení v rámci transformace společnosti po pádu komunistického režimu. Soud přihlédl ke konkrétním skutkovým okolnostem dané věci, a především pak k širokému prostoru pro uvážení, který má stát v této oblasti, a ke skutečnosti, že otec stěžovatele nebyl nucen nést nepřiměřené individuální břemeno.
- **Soudnictví ve věcech mládeže.** Ve věci [Hlaváček](#) Soud odmítl jako nepřijatelnou stížnost dítěte, které namítalo porušení svého práva na spravedlivý proces v řízení o činu jinak trestném. Dle Soudu řízení vedené proti dítěti mladšímu 15 let, které skončilo uložením napomenutí s výstrahou, nepředstavovalo „trestní obvinění“ ani spor o „civilní právo“ ve smyslu článku 6 Úmluvy.
- **Trestní řízení.** Ve věci [Kramný](#) Soud odmítl jako zjevně neopodstatněnou stížnost muže odsouzeného za dvojnásobnou vraždu manželky a dcery, který namítal, že zamítnutím jeho žádosti o obnovu trestního řízení došlo k porušení jeho práv chráněných články 6 a 13 Úmluvy. Soud stížnost odmítl, jelikož Úmluva nezaručuje právo na obnovu řízení.
- **Přístup k Ústavnímu soudu.** V rozhodnutí [Crites a Rabinovitz](#) Soud posvětil postup Ústavního soudu, který odmítl ústavní stížnost stěžovatelů z důvodu zjevné neopodstatněnosti a nevyčerpání procesních prostředků, které zákon k ochraně jejich práv připouštěl. Stěžovatelé totiž v ústavní stížnosti nevznesli námitky proti rozhodnutí Nejvyššího soudu a nijak nezpochybnili způsob, jakým bylo jejich dovolání posouzeno. Současně rozhodnutí nižších soudů řádně nenapadli před Nejvyšším soudem. Podle Soudu proto nedošlo k odepření práva stěžovatelů na přístup k soudu.

2.3.3 JEDNOSTRANNÁ PROHLÁŠENÍ VLÁDY

Po neúspěšných jednáních o smírném urovnání vláda Soudu předložila dvě jednostranná prohlášení.

- **Přístup k Ústavnímu soudu.** Ve věci [Šperlich](#) vláda uznala, že došlo k porušení stěžovatelova práva na spravedlivý proces z důvodu odepření přístupu k Ústavnímu soudu v důsledku částečného odmítnutí ústavní stížnosti stěžovatele z formálních důvodů.
- **Kontradiktorní řízení před Ústavním soudem.** Ve věci [Větrovec](#) vláda uznala porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy z důvodu, že Ústavní soud nezaslal stěžovateli písemná vyjádření vedlejších účastníků v řízení o jeho ústavní stížnosti.

2.3.4 SMÍRNÁ UROVNÁNÍ

Stát uzavřel dohodu o smírném urovnání věci ve dvou případech. Ve věci [Číž a Lindovská](#), která se týkala nemožnosti domoci se **soudního přezkumu** omezení školní docházky **během pandemie** onemocnění covid-19, byla stěžovateli uhrazena částka 5 000 €. Ve věci [L. T.](#), která se týkala otázky udělování souhlasu opatrovnickým soudem nezletilému k podání žaloby, a tedy jeho práva na **přístup k soudu**, byla stěžovateli uhrazena částka 6 800 €.

2.3.5 ZASTAVENÍ ŘÍZENÍ

Soud zastavil řízení o sedmi stížnostech. Ve věcech [Mráz](#), [Growth Gym s. r. o.](#) a [Mullis](#), které se týkaly různých **omezení během pandemie onemocnění covid-19**, stěžovatelé Soudu oznámili, že chtějí vzít stížnost zpět, případně nereagovali na výzvy Soudu. Ve věci [Štěrbová](#), která se týkala omezení svobody pohybu v souvislosti s nouzovým stavem vyhlášeným na jaře roku 2020, Soud rozhodl o vyškrtnutí stížnosti ze seznamu stížností z důvodu úmrtí stěžovatelky. Ve věcech *M. Y. a ostatní*, *V. N a ostatní* a *S. A. a ostatní*, které se týkaly **zajištění rodin s dětmi za účelem vyhoštění**, Soud řízení zastavil, jelikož právní zástupce ztratil se stěžovateli kontakt.

2.4 PROBÍHAJÍCÍ ŘÍZENÍ PROTI ČESKÉ REPUBLICĚ

2.4.1 NOVĚ OZNÁMENÉ STÍŽNOSTI

Soud v roce 2025 oznámil vládě České republiky 18 nových stížností:

- **Účinné vyšetřování.** Stížnost [A a ostatní](#) se týká vyšetřování tvrzených sexuálních útoků ze strany bývalého politika D. F. vůči čtyřem stěžovatelkám v letech 2016 a 2017. Soud se bude zabývat otázkou, zda vnitrostátní orgány dostaly svým pozitivním povinností účinně uplatňovat trestněprávní ustanovení tak, aby byly kriminalizovány a trestány všechny nekonsenzuální sexuální akty včetně případů, kdy oběť neklade fyzický odpor.
- **Další aspekty trestního řízení.** Ve věci [Zadeh](#) stěžovatel jednak brojí proti narušování důvěrnosti jeho komunikace s advokáty ze strany Vězeňské služby a orgánů činných v trestním řízení v době, kdy se na nacházel ve výkonu vazby. Dále namítá, že odvolací soud, který rozhodoval v jedné z jeho trestních věcí, nebyl nestranný, protože soudci měli dříve podepsat prohlášení na podporu jejich kolegy, který vedl řízení v jiné stěžovatelově věci. Konečně podle stěžovatele měl Nejvyšší soud postupovat v rozporu se zásadou kontradiktornosti řízení a rovnosti zbrání, když mu nezaslal vyjádření Nejvyššího státního zastupitelství.

Předmětem stížnosti [Pidhaynyi](#) je spor o to, zda stěžovatel, ukrajinský občan, porozuměl poučení o právech, včetně práva na tlumočnicka, jestli se mohl platně tohoto práva chráněného čl. 6 odst. 1 a 3 písm. e) Úmluvy vzdát a zda bylo jeho odsouzení na základě trestního příkazu za daných okolností spravedlivé.

Ve věci [Stupka](#) se bude Soud zabývat právem na respektování soukromého života poškozeného v trestním řízení. Na základě stěžovatelova trestního oznámení zahájily orgány činné v trestním řízení trestní stíhání vůči autorovi nenávistného komentáře publikovaného na sociální síti pod stěžovatelovým příspěvkem. Stěžovatel se do řízení přihlásil jako poškozený a uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy, který odůvodnil tím, jak šetřený trestný čin zasáhl do jeho života. Orgány činné v trestním řízení za účelem prošetření stěžovatelova nároku shromáždily a do trestního spisu založily údaje o stěžovatelově soukromém životě: pohyby na bankovních účtech za několik měsíců, ak-

tivitu na sociálních sítích či e-mailovou komunikaci s vysokou školou. Stěžovatel namítá, že uvedeným postupem bylo porušeno jeho právo na respektování soukromého života a korespondence chráněné článkem 8 Úmluvy

- **Přístup k soudu.** Ve věci [L. T.](#) stěžovatel namítal, že mu byl odepřen přístup k soudu z údajně diskriminačních důvodů. Opatrovnický soud mu odmítl udělit souhlas k podání antidiskriminační žaloby, jelikož neměl za to, že by podání žaloby bylo v jeho nejlepším zájmu, a to s přihlédnutím k nestabilní finanční situaci jeho matky, která byla nezaměstnaná, a riziku vzniku dluhu pro nezletilého v případě neúspěchu v řízení. Věc byla uzavřena smírně, viz výše.

Ve stížnosti [Houžvička](#) stěžovatel namítá porušení práva na přístup k Ústavnímu soudu podle čl. 6 odst. 1 Úmluvy, a to z důvodu chybného výpočtu běhu lhůty (poslední den připadal na neděli) a nesprávnému odmítnutí ústavní stížnosti pro opožděnost.

- **Nejednotná judikatura Ústavního soudu.** Ve věcech [Římskokatolická farnost – prelatura Český Krumlov](#) a [Suverénní řád Maltézských rytířů – České velkopřevorství](#) stěžovatelky tvrdí, že příslušné senáty Ústavního soudu se bez odůvodnění odchýlily od nálezné judikatury, která v případě souběhu konfiskací podle dekretů a podle zákona o revizi první pozemkové reformy vyžaduje posouzení, zda k odnětí majetku před 25. únorem 1948 fakticky došlo. Stěžovatelky namítají, že příslušné senáty Ústavního soudu nevyužily mechanismus k zajištění jednotnosti rozhodování a nepředložily věci plénu. V tom spatřují zásah do právní jistoty a porušení práva na projednání věci soudem zřízeným zákonem.

- **Jiné aspekty spravedlivého procesu.** Ve stížnosti [Krkoška](#) stěžovatel namítá, že Nejvyšší soud porušil jeho právo na spravedlivé řízení tím, že mu v řízení o dovolání nezaslal k seznámení a případné replice vyjádření poškozené. Ústavní soud k tomu v usnesení o odmítnutí ústavní stížnosti uvedl, že vyjádření poškozené neobsahovalo zásadní argumentaci a usnesení Nejvyššího soudu na něm nebylo založeno.

Ve stížnosti [Jíra](#) stěžovatel namítá, že se mu nedostalo spravedlivého řízení, když měl k dispozici nepřiměřeně krátkou zákonnou lhůtu tří dnů pro podání námitek proti směnečnému platebnímu rozkazu, což ho postavilo do podstatně znevýhodněného postavení oproti protistraně.

Ve věci [Měrka](#) stěžovatel tvrdí, že soudce krajského soudu, který v rozhodoval v jeho obchodně-právní věci na prvním stupni, nebyl nestranný. Protistranu totiž v tomto řízení zastupoval advokát, který před vstupem do advokacie více než 20 let působil jako soudce daného krajského soudu, a byl tedy bývalým dlouholetým kolegou rozhodujícího soudce. Navíc ho s tímto soudcem spojovaly i další publikační, lektorské a vědecké aktivity.

- **Novinářská svoboda.** Ve věci [Tožičková](#) stěžovatelka namítá porušení práva na přijímání a šíření informací kvůli tomu, že ji policisté zadrželi poté, co neuposlechla jejich výzvu k opuštění prostoru lomu, kam neoprávněně vstoupila spolu s ekologickými aktivisty, kteří zde uspořádali protest, byť si policisté byli vědomi toho, že na místě vykonává novinářskou činnost.

Ve stížnosti [N Media a. s.](#) bude Soud řešit otázku, zda došlo k porušení práva stěžovatelky na přístup k informacím v důsledku prohlášení Kanceláře prezidenta republiky „o boji proti dezinformacím“. Na základě tohoto prohlášení totiž přestala Kancelář poskytovat informace prostřednictvím SMS zpráv určitým médiím, včetně těch, které vlastní stěžovatelka.

- **Opatření proti šíření covidu.** Ve věcech [Tomančová a Slovák](#) je jádrem stížnosti otázka, zda měli stěžovatelé, studenti Masarykovy univerzity, k dispozici účinný prostředek nápravy, kterým se

mohli bránit proti opatřením stanovujícím pravidla pro účast na prezenční výuce. Tato pravidla zavedly fakulty univerzity v listopadu 2021 s cílem bojovat proti šíření viru covid-19.

- **Právo dítěte znát svůj biologický původ.** Stížnost [P. S. D.](#) podal jménem nezletilého stěžovatele Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí, který byl ve vnitrostátním řízení o určení příbuzenství ustanoven jeho kolizním opatrovníkem. Soud zde bude stát v první řadě před otázkou, zda je Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí ve věcech, kde na vnitrostátní úrovni vystupoval jako opatrovník *ad litem*, aktivně legitimován k podání stížnosti k Soudu ve prospěch nezletilého. Ve stížnosti je potom namítáno, že došlo k porušení práv nezletilého, jelikož mu nebylo umožněno zjistit, zda mezi ním a putativním otcem existuje příbuzenský vztah, a pokud ano, navázat s ním kontakt.
- **Vězeňství.** Stížnost [Mikula](#) se týká nuceného ukončení hladovky stěžovatele, kterou držel ve vězení v roce 2011, prostřednictvím nedobrovolně podané krevní transfuze. Jelikož stěžovatel léčbu odmítl, vězeňský psychiatr jej vyšetřil a shledal, že jeho duševní stav mu neumožňuje řádně posoudit důsledky takového rozhodnutí. Stěžovatel před Soudem namítá, že nucená léčba porušila jeho osobní autonomii a fyzickou integritu a nebyla doprovázena nezbytnými zárukami proti svévoli. Tvrdí, že léčba měla být podrobena přísnější kontrole, protože jeho odmítnutí přijmout krevní transfuzi bylo motivováno veganstvím.
- **Právní uznání změny pohlaví.** Ve věci [Gilbert](#) se stěžovatel domáhal úřední změny pohlaví, avšak příslušné orgány mu nevyhověly s odůvodněním, že pro takový krok nesplňuje zákonné podmínky, jelikož nedoložil lékařské potvrzení o dokončené operativní změně pohlaví. Následně stěžovatel podal ústavní stížnost, s níž spojil i návrh na zrušení příslušných zákonných ustanovení, které úřední změnu pohlaví podmiňovaly chirurgickým zákrokem spojeným se sterilizací. Plénum Ústavního soudu v dubnu 2024 napadená zákonná ustanovení zrušilo, a to ke konci června 2025, aby tak měl zákonodárce dostatečný časový prostor k přijetí nové úpravy. Následně senát Ústavního soudu odmítl ústavní stížnost stěžovatele jako zjevně neopodstatněnou s tím, že je vázán závěry pléna, dle nichž až do konce června 2025 platí původní právní úprava, a tedy dosavadní zákonné podmínky změny pohlaví.⁴

2.4.2 STÍŽNOSTI OZNÁMENÉ V PŘEDCHOZÍCH LETECH

Řízení o následujících stížnostech, které byly vládě komunikovány v předchozích letech, v roce 2025 před Soudem stále probíhala. V řadě z nich kancelář vládního zmocněnce v roce 2025 Soudu předložila stanoviska:

- **Mezistátní stížnost.** Vedle individuálních stížností čelí Česká republika od srpna 2020 také mezistátní stížnosti, kterou proti našemu státu podalo *Lichtenštejnsko*. V té je napadán postup vnitrostátních soudů v sérii nedávných či nynějších řízení o určení vlastnického práva k nemovitostem, které byly po druhé světové válce Františku Josefovi II. Lichtenštejnskému a dalším příslušníkům knížecího rodu coby osobám německé národnosti konfiskovány na základě tzv. Benešových dekretů.

Podle lichtenštejnské strany dochází postupem českých soudů k systematickému porušování majetkových práv, práva na spravedlivý proces na účinné prostředky nápravy, práva na respektování soukromého života a zákazu diskriminace. Podstata kritiky postupu českých soudů spočívá v tom, že se řádně nevypořádaly s argumenty ohledně tvrzené nezákonnosti provedené konfiskace, že použití ‚vyhaslého‘ dekretu č. 12/1945 Sb. v soudobých řízeních bylo nepředvídatelné, dehonestující

⁴ Dne 19. února 2026 Soud schválil smírné urovnání uzavřené mezi stěžovatelem a vládou. Podrobnější informace bude předmětem zprávy za rok 2026.

vůči samotnému knížeti a je navíc v rozporu s právem každého přihlásit se ke své národnosti, neboť je na lichtenštejnské subjekty pohlíženo proti jejich vůli jako na osoby německé národnosti. Protistrana dále tvrdí, že na rozdíl od subjektů z jiných zemí nebyli lichtenštejnští státní příslušníci nikdy za konfiskace majetku odškodněni na základě dvoustranné mezistátní dohody, že jim byl nezákonně a bez náhrady odňat majetek, že s ohledem na průběh řízení nemají k dispozici účinný vnitrostátní prostředek nápravy a že naše orgány svým postupem lichtenštejnské subjekty diskriminují na etnickém základě. Přestože tedy mezistátní stížnost vyvěrá ze soudobých vnitrostátních řízení, na jejím pozadí stojí přesvědčení lichtenštejnské strany, že majetek příslušníků knížecího rodu, jakožto osob lichtenštejnské, a nikoli německé národnosti, v případě Františka Josefa II. navíc hlavy státu, již přísluší imunita podle mezinárodního práva, nebyl v roce 1945 oprávněně konfiskován, za což by jim měla náležet odpovídající náhrada.

Ke konci roku 2025 byla na vnitrostátní úrovni skončena naprostá většina těchto řízení. Ve všech z nich byly žaloby lichtenštejnských subjektů zamítnuty. Klíčový je v tomto ohledu především nálezný Ústavního soudu z dubna 2024,⁵ ve kterém tento soud poměrem 14 hlasů vůči 1 zamítl ústavní stížnost Nadace knížete z Lichtenštejna a Hanse Adama II. Precizně se přitom vyjádřil ke všem stěžejním právním i skutkovým argumentům stěžovatelů. Ústavní soud tím na vnitrostátní úrovni stvrdil, že v soudobých řízeních nedochází k porušování základních práv a svobod lichtenštejnských subjektů. V průběhu let 2024 a 2025 Ústavní soud odmítl další skoro tři desítky obdobných ústavních stížností.

V průběhu let 2021 až 2023 Česká republika i žalující stát předložily Soudu několik obsáhlých stanovisek k přijatelnosti a odůvodněnosti mezistátní stížnosti. V dubnu 2022 Soud vyhověl návrhu české vlády a s odvoláním na zásadu procesní ekonomie rozhodl o odložení otázky spravedlivého zadosťučnění na pozdější stádium řízení, kdy bude zřejmé, zda a případně do jaké míry byla Úmluva porušena. V prosinci 2023 lichtenštejnská strana požádala Soud, aby nařídil ve věci ústní slyšení. Česká republika následně Soud požádala o oddělené rozhodnutí o přijatelnosti mezistátní stížnosti a nařízení jednání, jen pokud některé z námitek shledá přijatelnými. O procesních návrzích obou stran Soud dosud nerozhodl. V podrobnostech o stanoviscích viz zpráva o činnosti za roky 2021 až 2024. O mezistátní stížnosti bude rozhodovat jeden ze senátů Soudu, ve kterém povinně zasednou soudci za obě strany sporu. Česká soudkyně Kateřina Šimáčková v senátu zasedat nebude, jelikož v některých věcech lichtenštejnských subjektů rozhodovala na vnitrostátní úrovni coby soudkyně Ústavního soudu. Soud z českého seznamu soudců *ad hoc* vybral soudce Nejvyššího soudu Pavla Simona. Novým soudcem Soudu za Lichtenštejnsko se v září 2024 stal dosavadní zmocněnec švýcarské vlády Alain Chablais. Věc byla původně přidělena senátu páté sekce Soudu, o jehož složení byly obě strany informovány na samém počátku řízení. V návaznosti na přeobsazení jednotlivých senátů byla věc v únoru 2022 přidělena senátu čtvrté sekce Soudu. O složení tohoto senátu nebyly strany doposud informovány, navzdory opakovaným urgencím české vlády.

Po určitém útlumu v letech 2023–2024 řízení opět ožilo počátkem roku 2025, kdy protistrana vznesla nové námítky ohledně spravedlivosti některých vnitrostátních soudních řízení. Protistrana konkrétně poukazuje na porušení práva na nezávislý a nestranný soud a na nerespektování zásad kontradiktornosti řízení a rovnosti zbraní. Kromě toho některé dříve již vznesené námítky vztáhla i na další řízení vedená před českými soudy. Soud při několika příležitostech vyzval českou stranu, aby reagovala a zodpověděla jí položené otázky. Během roku 2025 a na jaře 2026 tak předložila česká vláda Soudu celkem šest doplňujících stanovisek.

⁵ Nález sp. zn. Pl. ÚS 10/24 ze dne 3. dubna 2024.

- **Účinné vyšetřování.** Stížnost [S. T.](#) vyvěrá z tragického úmrtí mladého muže, ke kterému došlo po zákroku policistů. Soud bude zejména posuzovat, zda bylo použití donucovacích prostředků ze strany policistů striktně nezbytné a zda byla událost účinně a nezávisle vyšetřena. Bude též řešit, zda se orgány činné v trestním řízení náležitě zabývaly tím, zda ve věci nehrála roli i případná etnická nesnášenlivost.

Ve věci [M.](#) stěžovatelky zejména namítají, že vyšetřovatelé a soud se v případě pohlavního zneužívání třináctileté dívky o 16 let starším mužem dostatečně nezabývaly tím, zda dívka s činy souhlasila a jak její věk, vyspělost a psychologické aspekty spojené se zneužíváním nezletilých mohly ovlivnit její výpovědi. Soud bude též posuzovat, zda byly v řízení dostatečně chráněny zájmy dívky jakožto nezletilé oběti sexuálního trestného činu.

Jádrem stížnosti [Karičková](#) je otázka, zda se orgány činné v trestním řízení dostatečně zabývaly možností, že se stěžovatelka stala obětí trestného činu z nenávisti. K jejímu zranění nohy cihlou, kterou hodil neznámý pachatel, došlo během potyčky mezi skupinou vodáků, kteří byli členy ultras fanoušků pražského fotbalového klubu, a skupiny místních obyvatel romského etnika.

- **Trestní řízení.** Soud se bude též zabývat stížností [Rath](#). Stěžovatel v ní zejména namítá, že soud, který ho odsoudil, nebyl nezávislý a nestranný, jelikož přisedící byli jmenováni orgánem Středočeského kraje, který byl v jeho věci poškozeným subjektem. Poukazuje též na to, že s předsedou senátu krajského soudu vedl spor na ochranu osobnosti, jelikož krajský soud protiprávně médii zpřístupnil jeho osobní údaje. V neposlední řadě stěžovatel namítá, že výroky tehdejšího prezidenta republiky, ministra spravedlnosti a vrchní státní zástupkyně porušily jeho presumpci nevinny.

Ve věci [Blažová](#) Soud řešil otázku, zda došlo k porušení stěžovatelčina práva na respektování soukromí. V osobních automobilech, které používala, byly totiž instalovány prostorové odposlechy a jejich pohyb byl sledován pomocí GPS. Důvodem bylo podezření, že se její partner, který automobil také mohl používat, dopustil závažného násilného trestného činu.⁶

- **Rodinné právní stížnosti.** Stížnost [Tůma](#) měla svůj počátek v rozhodnutí soudů svěřit dceru stěžovatele do péče babičky. Dcera po rozvodu rodičů vyrůstala u matky. Po její tragické smrti se stěžovatel chtěl péče o dceru ujmout, babička ale byla proti. Soudy nakonec dospěly k závěru, že v nejlepším zájmu dítěte, které projevilo toto přání, je vyrůstat s babičkou.⁷

Podstatou stížnosti [Novák](#) bylo, že odvolací soud odmítl potvrdit rozsudek soudu prvního stupně o střídavé péči, a naopak svěřil děti do péče matky, a to navzdory tomu, že matka děti protiprávně přemístila z Brna do Prahy.⁸

Stížnost [Münster](#) se týkala nemožnosti otce vykonávat soudy přiznané právo na styk se synem.⁹

Konečně, ve věci [Bevan a ostatní](#) stěžovatelé namítají porušení práva na respektování rodinného a soukromého života a diskriminace na základě sexuální orientace. K nim mělo dojít tím, že české

⁶ Dne 29. ledna 2026 Soud stížnost odmítl zčásti pro nevyčerpání vnitrostátních prostředků nápravy a zčásti pro zjevnou neopodstatněnost. Podrobnější informace bude předmětem zprávy za rok 2026.

⁷ Dne 29. ledna 2026 Soud stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Podrobnější informace bude předmětem zprávy za rok 2026.

⁸ V rozsudku ze dne 9. dubna 2026 Soud shledal, že ve věci došlo k porušení článku 8 Úmluvy. Podrobnější informace bude předmětem zprávy za rok 2026.

⁹ Dne 18. března 2026 Soud stížnost odmítl pro zjevnou neopodstatněnost. Podrobnější informace bude předmětem zprávy za rok 2026.

soudy neuznaly rozhodnutí britského soudu, kterým oba muži, kteří v Británii žijí v dlouhodobém partnerském svazku, adoptovali ročního chlapce.

- **Opatření proti šíření covidu.** Ve věci [Bystřická](#) stěžovatelka namítá porušení práva na vzdělání z důvodu uzavření základních škol a přechodu na vzdálenou výuku a porušení práva na účinný prostředek nápravy, jelikož soudy dospěly k závěru, že jednotlivec nemůže brojit přímo proti krizovým opatřením vlády.

2.5 ŘÍZENÍ, DO NICHŽ SE ČESKÁ REPUBLIKA ZAPOJILA JAKO VEDLEJŠÍ ÚČASTNÍK

Na základě článku 36 Úmluvy může stát vstoupit jako vedlejší účastník do řízení, která jsou vedena proti jiným státům. Článek 36 odst. 1 Úmluvy dává státu možnost vstoupit do řízení na podporu vlastních státních příslušníků. Intervence podle čl. 36 odst. 2 Úmluvy se netýkají našich občanů (nebo právnických osob), ale jde o řízení, kde Soudem řešená právní otázka je pro zájmy České republiky významná.

2.5.1 SKONČENÁ ŘÍZENÍ V ROCE 2025

Soud v loňském roce rozhodl dvě věci, do níž Česká republika v minulých letech vstoupila:

- **Ruská agrese proti Ukrajině.** V první řadě v rozsudku k mezistátní stížnosti [Ukrajina a Nizozemsko proti Rusku](#) se velký senát Soudu zabýval třemi okruhy porušování lidských práv ze strany Ruska na území Ukrajiny: *zprvé*, sestřelení civilního letadla mířícího z Amsterdamu do Malajsie nad východní Ukrajinou v červenci 2014, *zadruhé*, počínání ruských jednotek na území doněcké a luhanské oblasti od jara 2014, a *zatřetí*, úplná invaze Ruska od 24. února 2022 (zde přitom Soud mohl zkoumat jen období do 16. září 2022, kdy skončilo členství Ruské federace v Radě Evropy).

Rozsudek konstatuje mnohonásobná porušení řady ustanovení Úmluvy v obrovském rozsahu; Soud doslova mluví o „bezprecedentním a flagrantním útoku na základní hodnoty Rady Evropy a na účel a smysl Úmluvy“. V řízení intervenovalo i 26 vlád členských států Rady Evropy, včetně České republiky; česká vláda měla své zastoupení i na ústním jednání velkého senátu v této věci. Intervence se soustředila zejména na výklad pojmu tzv. extraterritoriální jurisdikce ve smyslu článku 1 Úmluvy. Podle dosavadní judikatury Soudu totiž platilo, že během ozbrojených mezinárodních konfliktů, konkrétně ve fázi aktivních bojů, kdy zatím ani jedna z bojujících stran nezískala účinnou kontrolu nad určitým územím, existuje „kontext chaosu“, kde u žádné strany nelze mluvit o jurisdikci nad daným územím, a tedy ani o odpovědnosti za dodržování práv zaručených Úmluvou na něm. V souladu s návrhem intervenujících států ale Soud tento přístup změnil: uvedl, že v případě extenzivního a předem dlouhodobě strategicky naplánovaného vojenského útoku na území jiného suverénního státu, provedeného s jednoznačným úmyslem získat a udržet si nad tímto územím kontrolu, nese stát-agresor za své jednání odpovědnost podle Úmluvy, a osoby dotčené jeho útokem tedy spadají pod jeho jurisdikci.

- **Daň z přidané hodnoty.** V rozhodnutí [ITALMODA MARIANO PREVITI a ostatní proti Nizozemsku](#) Soud konstatoval, že řízení o dodatečném vyměření daně nelze podřadit pod pojem „trestní obvinění“ ve smyslu článku 6 Úmluvy. Obdobně nelze vydaný dodatečný platební výměr proti stěžovateli považovat za „trest“ ve smyslu článku 7 Úmluvy. Je tomu tak proto, že výsledek řízení zde nevede k uložení finančních sankcí (postihu), ale k povinnosti zaplatit dodatečně vyměřené daňové závazky. Ty nesledovaly trestní účel a, byť se jednalo o značné částky, vycházely ze standardního výpočtu dlužné daně.

2.5.2 PROBÍHAJÍCÍ ŘÍZENÍ V ROCE 2025

Instrumentalizovaná migrace. Česká republika v roce 2024 vstoupila do tří řízení ([C. O. C. G. a ostatní proti Litvě](#), [H. M. M. a ostatní proti Lotyšsku](#) a [R. A. a ostatní proti Polsku](#)), které projednává velký senát Soudu. Podstatou věci je vyjasnění závazků, které státy na základě Úmluvy mají, v případech, kdy jsou na hranice státu ve velkých počtech organizovaně ze strany Ruska a Běloruska přiváženi migranti s cílem destabilizovat situaci v zemích Evropské unie. V únoru 2025 se ve věci konalo ústní jednání.

2.6 VÝKON ROZSUDKŮ ESLP

Výkon rozsudku Soudu v sobě nese dvě roviny. *Individuální* zahrnuje úhradu přiznaného spravedlivého zadostiučinění a přijetí dalších individuálních opatření k nápravě, jejichž cílem je *restitutio in integrum*, tedy uvedení situace stěžovatele do stavu předcházejícího zjištěnému porušení Úmluvy v rozsahu, v němž to je možné. Tato další individuální opatření k nápravě nabývají zpravidla podoby obnovy řízení před Ústavním soudem podle § 119 a násl. zákona o Ústavním soudu.

Obecná opatření k nápravě mají za cíl předejít, případně ukončit další porušování Úmluvy v jiných případech obdobných tomu rozhodnutému. Mívají povahu změn právní úpravy, soudní judikatury či správní praxe. Na vnitrostátní úrovni se potřebou a podobou obecných opatření k nápravě zabývá [Kolegium expertů pro výkon rozsudků Soudu](#). Kolegium je poradním orgánem vládního zmocněnce, jehož členy jsou zástupci všech ministerstev a Úřadu vlády, obou komor Parlamentu, všech tří vrcholných soudů, ombudsmana, Nejvyššího státního zastupitelství, právnických fakult, neziskových organizací, zmocněnkyně vlády pro lidská práva a zmocněnkyně vlády pro záležitosti romské menšiny. Kolegium po podrobné analýze a prodiskutování rozsudků přijímá doporučení k přijetí opatření a následně monitoruje jejich naplňování. Kolegium je funkčním příkladem spolupráce všech složek státní moci a občanské společnosti při implementaci mezinárodních lidskoprávních závazků. V rámci Rady Evropy je uváděn jako celoevropský příklad dobré praxe.

Dohled nad výkonem rozsudků vykonává Výbor ministrů Rady Evropy, jemuž je odsouzený stát povinen do 6 měsíců od právní moci rozsudku podat zprávu o tom, jaká opatření přijal či plánuje přijmout k jeho výkonu. Výbor ministrů následně v písemném řízení, případně i s ústním projednáním, věc projedná a buď vyzve stát k přijetí dalších opatření, nebo dohled nad výkonem rozsudku, pakliže byl státem plně vykonán, uzavře. Více o řízení před Výborem ministrů je k dispozici [zde](#).

2.6.1 ROZSUDKY, JEJICHŽ VÝKON BYL V ROCE 2025 ÚSPĚŠNĚ DOKONČEN

V roce 2025 Výbor ministrů Rady Evropy uzavřel dohled nad výkonem sedmi rozsudků:

- **Vyšetřování oznámení o protiprávním použití síly ze strany policistů.** V rozsudcích [B. Ú.](#) a [Sládková](#) Soud shledal, že došlo k porušení procesní složky článku 3 Úmluvy, jelikož hájitelná tvrzení stěžovatelů o špatném zacházení, kterému je měli údajně podrobit policisté, nebyla řádně prošetřena. Došetření událostí navíc nebyli zapojeni v rozsahu nezbytném k ochraně jejich zájmů.

V reakci na rozsudky Generální inspekce bezpečnostních sborů (GIBS) i Policie ČR zapracovaly do interních předpisů bližší pravidla a postupy pro posuzování hájitelného tvrzení a vedení účinného vyšetřování. GIBS do předpisu zahrnula i ustanovení o právech obětí v předprocesní fázi řízení. Kancelář veřejného ochránce práv (KVOP) dále na svých stránkách zveřejnila informační leták pro oběti a jejich právní zástupce o možnosti obrátit se na GIBS v případech tvrzeného špatného zacházení ze strany policistů a o právech dotčených osob. Rozsudky byly začleněny do vzdělávání příslušníků bezpečnostních sborů. Kancelář vládního zmocněnce dále ve spolupráci s Nejvyšším státním zastu-

pitelstvím, Policií ČR, GIBS a KVOP zpracovala praktickou pomůcku pro usnadnění porozumění problematice vyřizování tvrzení o možném špatném zacházení. Praktická pomůcka je k dispozici příslušníkům bezpečnostních sborů a státním zástupcům. Blíže vymezuje, co je špatné zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy, jaké jsou znaky hájitelného tvrzení, jaká základní pravidla pro účinné vyšetřování vyplývají z judikatury Soudu. Doplněna je též modelovými příklady. V neposlední řadě, na portálu Mezi—soudy jsou nově k dispozici tematické příručky k [důkladnosti vyšetřování](#) a [ověření stupně závažnosti](#) namítaného špatného zacházení.

Revidovaná zpráva o výkonu rozsudků z listopadu 2025 je k dispozici [zde](#). Rezoluce Výboru ministrů z 10. prosince 2025 [zde](#).

- **Vydávací vazba v případě souběhu s azylovým řízením.** V rozsudku [Komissarov](#) Soud konstatoval, že došlo k porušení práva stěžovatele na osobní svobodu ve smyslu čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy. Stěžovatel byl držen ve vydávací vazbě po nepřiměřeně dlouhou dobu, která byla způsobená průtahy v azylovém řízení. Ty odporovaly vnitrostátním lhůtám a vnitrostátní orgány na ně nereagovaly s požadovanou péčí.

V reakci na rozsudek byla nově stanovena maximální lhůta pro vydání rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu ze strany Ministerstva vnitra na 90 dní, jelikož praxe ukázala, že v komplikovaných případech není objektivně možné v kratší době rozhodnutí vydat. Ministerstvo vnitra dále zavedlo speciální spisovou značku, kterou nově označuje azylové případy běžící souběžně s extradičním řízením. Ta soudům umožní na první pohled tyto případy identifikovat a zařadit je mezi prioritní. Proběhlo též školení pro specializované soudce rozhodující v extradičních věcech o tom, jaké požadavky na posuzování zákonnosti trvání vydávací vazby klade judikatura Soudu. V neposlední řadě byl vypracován vzor poskytnutí informací o azylovém řízení, které trestní soudy mohou při komunikaci s Ministerstvem vnitra a správními soudy využívat, a který jim umožní posoudit, zda je azylové řízení vedeno s náležitou péčí. Ústavní soud dále dne 8. listopadu 2023 vydal nález (sp. zn. IV. ÚS 652/22), ve kterém ve světle závazků plynoucích z rozsudku [Komissarov](#) potvrdil povinnost trestních soudů posuzovat zákonnost dalšího trvání extradiční vazby vzhledem k délce a průběhu azylového řízení.

Zpráva o výkonu rozsudku z července 2024 je k dispozici [zde](#). Rezoluce Výboru ministrů ze 7. listopadu 2025 [zde](#).

- **Přístup policie k elektronické komunikaci.** V rozsudku [Macharik](#) Soud rozhodl o porušení článku 8 Úmluvy, jelikož způsob, jakým vnitrostátní soudy vykládaly a aplikovaly zákonná ustanovení upravující získání obsahu e-mailové komunikace stěžovatelky pro účely jejího trestního stíhání, byl nesoudržný a předmětná právní úprava nebyla v roce 2011 jednoznačná. Soudy se neshodly, zda bylo možné obsah e-mailové komunikace získat dle tehdy platného § 88a, 88, nebo 158d trestního řádu. Zásah do stěžovatelčinych práv tak nebyl „v souladu se zákonem“.

Výkon rozsudku nevyžadoval přijetí obecných opatření. Problém identifikovaný Soudem byl již vyřešen ustálením vnitrostátní praxe, která nyní zajišťuje právní jistotu při výkladu a aplikaci ustanovení upravujících získávání obsahu e-mailové komunikace. Tato praxe byla ukotvena rozhodnutím Ústavního soudu sp. zn. [III. ÚS 3812/12](#) ze dne 3. října 2013. Sám Soud ve svém rozsudku poznamenal, že judikatura byla uvedeným rozhodnutím Ústavního soudu sjednocena (viz § 23 a § 41 rozsudku Soudu). V uvedeném rozhodnutí Ústavní soud potvrdil, že získat data uložená v počítači je možné na základě § 158d trestního řádu. Nejvyšší státní zastupitelství vydáním výkladového stanoviska č. 1/2015 Sb. v. s. dále přispělo k upevnění této praxe, jelikož výslovně potvrdilo, že procesním nástrojem sloužícím k zajištění předmětného typu elektronického důkazu je institut uvedený v § 158d trestního řádu.

Zpráva o výkonu rozsudků z listopadu 2025 je k dispozici [zde](#). Rezoluce Výboru ministrů z února 2026 je [zde](#).

- **Výše odškodnění za újmu na zdraví.** V rozsudku [Veselý](#) Soud rozhodl o porušení článku 8 Úmluvy, jelikož vnitrostátní soudy nepřiznaly stěžovateli náhradu nemajetkové újmy způsobené lékařským zákrokem provedeným *non lege artis* v dostatečné výši.

Výkon rozsudku nevyžadoval změnu platné právní úpravy, ale postačí její důsledná a ústavně konformní aplikace. Český právní řád totiž v současnosti disponuje dostatečnými nástroji, které umožňují soudům reflektovat individuální okolnosti každého případu a zajistit spravedlivé a předvídatelné rozhodování. Rozsudek se vztahuje k právní úpravě platné do 31. prosince 2013. Tato právní úprava byla s účinností od 1. ledna 2014 nahrazena přijetím občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb.), který v § 2956 zakotvuje povinnost odčinění nemajetkové újmy na přirozených právech člověka, v § 2957 stanovuje způsob a výši přiměřeného zadostiučinění a v § 2958 peněžitou náhradu za ublížení na zdraví. Posledně uvedené ustanovení umožňuje stanovení výše náhrady podle zásad slušnosti.

Soud v závěru rozsudku poznamenal, že Nejvyšší soud měl, stejně jako nižší soudy, které stěžovateli přiznaly osvobození od soudních poplatků, zohlednit při rozhodování o nákladech řízení zvláštní charakter před ním vedeného řízení (§ 18 rozsudku). Stávající právní úprava dává soudům při rozhodování o nákladech řízení dostatečný prostor pro zohlednění povahy řízení a všech okolností věci. Pro implementaci rozsudku proto není vyžadována změna soudní praxe či procesních předpisů.

Zpráva o výkonu rozsudku z května 2025 je k dispozici [zde](#). Rezoluce Výboru ministrů ze září 2025 je [zde](#).

- **Délka vazby.** V rozsudku [Zadeh](#) Soud shledal, že délka vazby stěžovatele odporovala čl. 5 odst. 3 Úmluvy.

Jelikož porušení Úmluvy ve věci Zadeh bylo spíše individuálním případem nepoukazujícím na obecnější nedostatky, nebylo třeba přijímat žádná opatření nad rámec informování trestních soudů o závěrech Soudu.

Zpráva o výkonu rozsudku z prosince 2024 je k dispozici [zde](#). Rezoluce Výboru ministrů z 30. dubna 2025 [zde](#).

- **Přístup k Ústavnímu soudu.** V rozsudku [Crites a Rabinovitz](#) Soud konstatoval, že došlo k porušení práva stěžovatelů na přístup k Ústavnímu soudu, jelikož Ústavní soud jejich ústavní stížnost chybně nepodrobil meritornímu přezkumu.

V této věci šlo o ojedinělou a individuální chybu, která nevyžaduje přijetí obecných opatření k nápravě. Stěžovatelé podali návrh na obnovu řízení u Ústavního soudu, které Ústavní soud rozhodnutím ze dne 23. dubna 2025, sp. zn. [Pl. ÚS 39/24](#) vyhověl.

Zpráva o výkonu rozsudku byla Výboru ministrů předložena na konci roku 2024 a aktualizována v dubnu 2025. Je k dispozici [zde](#). Rezoluce Výboru ministrů z 3. září 2025 [zde](#).

2.6.2 ROZSUDKY, JEJICHŽ VÝKON JE V ZÁVĚREČNÉ FÁZI POSOUZENÍ VÝBOREM MINISTRŮ

V této fázi výkonu jsou rozsudky, u nichž vláda Výboru ministrů předložila souhrnnou zprávu o všech přijatých individuálních i obecných opatření k nápravě s tím, že je považuje za dostatečná, a vyzvala Výbor ministrů k uzavření dohledu. Výbor ministrů v současné době analyzuje, zda je namístě dohled nad výkonem těchto rozsudků uzavřít. V roce 2025 se jednalo o tento rozsudek:

- **Právní uznání změny pohlaví.** V rozsudku [T. H.](#) Soud shledal porušení práva na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy v důsledku toho, že české právo až do konce června 2025 podmiňovalo úřední změnu pohlaví chirurgickým zákrokem spojeným se sterilizací.

Dne 24. dubna 2024 Ústavní soud nálezem sp. zn. Pl. ÚS 52/23 (vyhlášeným dne 7. května 2024) zrušil ustanovení § 29 odst. 1, větu první, občanského zákoníku, jakož i ustanovení § 21 odst. 1, větu první, zákona o specifických zdravotních službách, a to uplynutím dne 30. června 2025. Obě zmíněná ustanovení zakotvují pro účely úřední změny pohlaví podmínku „chirurgického zákroku při současném znemožnění reprodukční funkce“. V odůvodnění nálezu Ústavní soud uvedl, že „dává zákonodárci dostatečný prostor více než jednoho roku, aby podmínky změny pohlaví v České republice upravil důstojným a ústavně souladným způsobem“. Do konce června 2025 nicméně zákonodárce novou právní úpravu úřední změny pohlaví nepřijal. Od 1. července 2025 je tato oblast upravena metodikami Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva vnitra. Dle těchto metodik je úřední změna pohlaví podmíněna pouze lékařskou diagnózou transsexualismu. Obě metodiky jsou k dispozici [zde](#). Zpráva o výkonu rozsudku z března 2026 je k dispozici [zde](#).

2.6.3 ROZSUDKY, JEJICHŽ VÝKON PROBÍHÁ

Opatření k výkonu rozsudku bylo na sklonku roku 2025 třeba přijmout v následujících osmi rozsudcích:

- **Diskriminace romských žáků ve vzdělávání.** Velký senát Soudu v rozsudku [D. H. a ostatní](#) konstatoval, že nadměrným zařazováním romských žáků do škol pro lehce mentálně postižené, kde se jim dostávalo nižší úroveň vzdělávání a byli odděleni od žáků majoritní populace, došlo k porušení práva stěžovatelů, 18 romských žáků, na rovný přístup ke vzdělání. Výkon rozsudku i nadále podléhá tzv. zesílenému dohledu Výboru ministrů Rady Evropy, neboť se ani po více než 18 letech nepodařilo situaci romských žáků ve vzdělávání dostatečně napravit.

Ve školním roce 2024/2025 romští žáci tvořili dle kvalifikovaných odhadů MŠMT 3,9 % všech žáků základních škol (38 599), avšak jejich podíl mezi žáky vzdělávanými podle rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy z důvodu mírné poruchy vývoje intelektu (lehké mentální postižení) činil 23,2 %. Přibližně jedna čtvrtina romských žáků (9 616) se vzdělávala v 79 základních školách (běžných i speciálních), na nichž romští žáci tvoří 50 % a více žakovské populace, což nadále svědčí o přetrvávající faktické či prostorové segregaci.

Cílem výkonu zůstává snížení podílu romských žáků vzdělávaných podle rámcového vzdělávacího programu s upravenými výstupy kvůli chybné diagnostice lehkého mentálního postižení včetně snížení jejich zastoupení ve školách či třídách zřizovaných dle § 16 odst. 9 školského zákona (tzv. speciální školy a třídy), jakož i celkové snížení počtu etnicky segregovaných škol, ať už běžných či speciálních, s vysokým podílem romských žáků s cílem zajištění rovného přístupu ke kvalitnímu vzdělávání pro všechny děti. Souhrnné informace o výkonu rozsudku jsou k dispozici [zde](#).

V prosinci 2025 Česká republika předložila Výboru ministrů Zprávu o postupu ve výkonu rozsudku (dostupná [zde](#)), která shrnuje implementaci Akčního plánu z prosince 2023 (dostupný [zde](#)) i přijetí nového Akčního plánu zaměřeného na podporu účasti romských a sociálně znevýhodněných dětí na předškolním vzdělávání (dostupný [zde](#)).

Akční plán z prosince 2023 mířil na tři hlavní oblasti: reformu poradenského systému, etnickou desegregaci škol a podporu škol ve vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním. Plnění Akčního plánu z prosince 2023 proběhlo dle plánovaného harmonogramu v letech 2024 a 2025. Vyhodnocení jeho implementace s relevantními partnery včetně zástupců relevantních ministerstev, odborných neziskových organizací, jakož i zástupců romské komunity se uskutečnilo v říjnu 2025 na zasedání Expertního fóra k výkonu rozsudku *D. H. a ostatní*, poradního orgánu vládního zmocněnce pro

zastupování ČR před ESLP. Aktuálně dochází k podrobnému vyhodnocení včetně přípravy návrhu potřebných navazujících opatření.

V oblasti reformy poradenského systému byla posílena kontrola a řízení školských poradenských zařízení. Nově se systematicky sbírají a vyhodnocují data o diagnostice mírné poruchy vývoje intelektu, byla zákonně zakotvena povinnost využívání standardizovaných, vědecky podložených diagnostických postupů a zavedena pravidelná konkurzní řízení na vedoucí pozice v poradenských zařízeních. Reformu doprovází úprava financování a personální posílení poraden, jakož i zavedení jejich spádovosti ke školám, což má přispět ke kvalitnější diagnostice a včasné podpoře žáků v běžných školách.

V oblasti etnické desegregace byla v letech 2024–2026 realizována pilotní aktivita Desegregace založená na meziinstitucionální spolupráci MŠMT, Národního pedagogického institutu, PAQ Research a MMR. Pilot proběhl v deseti vybraných městech formou case managementu se zapojením vyškolených metodiků desegregace a jeho výstupy byly shrnuty v závěrečné evaluační zprávě (dostupná [zde](#)) a metodickém nástroji Desegregace.cz. Zjištění pilotu potvrdila, že účinné odstraňování segregace vyžaduje dlouhodobý a systémový přístup jako nedílnou součást vzdělávací politiky, přičemž klíčovou roli hrají zřizovatelé škol, zejména obce, které mají rozhodující vliv na nastavení spádovosti, strukturu školské sítě a kvalitu vzdělávání v území. Pilot poukázal rovněž na význam mezioborové spolupráce, kvality pedagogické práce, odborné podpory škol a partnerského zapojení romských rodin, jakož i na potřebu stabilního financování desegregačních aktivit. Na základě těchto zjištění byla formulována systémová doporučení směřující mimo jiné k posílení odpovědnosti zřizovatelů za předcházení etnické segregaci přímo ve školském zákoně, doprovázené metodickou a finanční podporou desegregačních strategií a účinnějšími kontrolními a vymáhacími nástroji státu; analytickým podkladem pro další navazující kroky je rovněž situační zpráva Národního pedagogického institutu mapující segregaci romských žáků ve vybraných školách napříč Českou republikou (dostupná [zde](#)).

Významným systémovým krokem v oblasti podpory škol je zavedení indexovaného financování školství, které umožňuje cíleně posilovat běžné školy s vyšším počtem sociálně znevýhodněných žáků, včetně romských dětí. Financování je zastropováno tak, aby nedocházelo k prohlubování segregace. Zároveň bylo zajištěno stabilní financování školních psychologů a speciálních pedagogů a zákonně ukotvena pozice sociálního pedagoga, který propojuje školu s rodinou a sociálními službami a podporuje prevenci školního neúspěchu.

Dalším pilířem výkonu rozsudku je nový Akční plán podpory účasti romských a sociálně znevýhodněných dětí na předškolním vzdělávání (dostupný [zde](#)), který vláda předložila Výboru ministrů v říjnu 2025. Plán reaguje na dlouhodobě nízkou účast romských dětí v mateřských školách, která však výrazně podporuje připravenost dětí na školní docházku, a zahrnuje opatření k odstranění bariér v přístupu k předškolnímu vzdělávání, podpoře pravidelné docházky a prevenci segregace. Jeho implementace je plánována na období 2026–2027.

Pro další období je klíčová příprava nového uceleného akčního plánu, jehož předložení Výboru ministrů je plánováno na prosinec 2026, a jehož obrysy by měla Česká republika představit při ústním projednání výkonu rozsudku na zasedání Výboru ministrů v červnu 2026.

- **Úmrtí v psychiatrické nemocnici po zákroku policistů.** V rozsudku [V](#) Soud shledal porušení hmotněprávní i procesní složky práva na život v souvislosti s úmrtím na psychiatrické klinice po použití taseru policisty a podání medikace zdravotnickým personálem a z důvodu neúčinnosti vyšetřování události.

S ohledem na závažnost Soudem shledaného porušení Úmluvy Výbor ministrů rozsudek zařadil do tzv. posíleného dohledu. Ten s sebou nese zejména ústní či písemné projednání na plénu Výboru ministrů a přijetí formálních rozhodnutí hodnotících výkon rozsudku a případně vyzývajících stát k přijetí dalších specifických opatření.

V roce 2025 došlo v rámci výkonu rozsudku zejména k těmto krokům:

- *zprvé*, Ministerstvo zdravotnictví zadalo Ústavu zdravotnických informací a statistiky úkol, aby v rámci Systému hlášení nežádoucích událostí nastavil sběr dat o přivolání interních bezpečnostních služeb, resp. policie do zdravotnických zařízení k pacientům s nezvladatelnou agresí; sběr dat poprvé proběhne za rok 2026 a jeho výsledkem budou agregovaná data v jednotlivých kategoriích poskytovatelů lůžkové péče;
- *zadruhé*, Ministerstvo zdravotnictví i další relevantní subjekty pokračují ve školení zdravotníků v oblasti prevence a deeskalace konfliktů na psychiatrických pracovištích;
- *zatřetí*, proběhla další jednání meziresortní pracovní skupiny k výkonu rozsudku V, jejímž posláním je vypracovat metodiku pro koordinaci postupu policistů a zdravotníků při společném zásahu; zveřejnění finálního textu této metodiky ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví je plánováno na druhé pololetí 2026;
- *a začtvrté*, na základě spolupráce Policejního prezidia a Psychiatrické společnosti ČLS JEP vznikl v dubnu 2025 metodický materiál s názvem „Trénink policistů v přístupu k neklidným osobám s duševním onemocněním/ intoxikací; ten byl následně od září 2025 zařazen do výukového materiálu v kurzu Instruktor služební přípravy a stal se i součástí pravidelných prolongačních kurzů, kterými každý instruktor služební přípravy prochází vždy v pětiletém intervalu; prostřednictvím uvedených instruktorů je zajištěna distribuce potřebných informací všem policistům absolvujícím pravidelnou služební přípravu; dále byl tento materiál předán i k využití vyučujícím v nástupním kurzu Základní odborná příprava.

V roce 2026 lze očekávat především finalizaci výše zmíněné meziresortní metodiky.

Aktualizovaná zpráva o výkonu rozsudku byla Výboru ministrů předložena v září 2025, k dispozici je [zde](#). Další zpráva bude předložena v září 2026.

- **Stíhání sexuálních trestných činů.** V rozsudcích [Z](#) a [Y](#) Soud shledal, že Česká republika nesplnila svůj závazek kriminalizovat a účinně stíhat všechny nekonsenzuální sexuální akty.

Nový trestní zákoník z roku 2009 a zejména pak jeho novela z roku 2024 (č. 166/2024 Sb.) nově vymezily trestné činy znásilnění a sexuálního nátlaku. Znásilnění již tak není založeno na donucení nebo zneužití bezbrannosti, ale dojde k němu i tehdy, pokud pohlavní styk proběhne proti seznatelné vůli oběti. Sexuální nátlak je nově vymezen nejen jako zneužití závislosti oběti nebo pachatele postavení a z něho vyplývající důvěryhodnosti nebo vlivu, ale také zneužití tísně oběti. Rozšířena byla též i definice bezbrannosti: zahrnuty jsou i případy, kdy pachatel využije toho, že oběť je ve stavu silného ochromujícího stresu, tzv. zamrznutí. K vývoji došlo i v judikatuře soudů: nesouhlas lze projevit i neverbálně, např. pozicí těla (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 8 Tdo 699/2021 ze dne 4. srpna 2021) či odtážením nebo pasivitou (usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 7 Tdo 1023/2021 ze dne 10. listopadu 2021). Kancelář vládního zmocněnce zveřejnila [tematickou příručku](#) k vyšetřování, stíhání a trestání sexuálního násilí.

Zpráva o výkonu rozsudku Z byla Výboru ministrů předložena v březnu 2025, k dispozici je [zde](#). V září 2025 vláda předložila Výboru ministrů spojenou aktualizovanou zprávu k výkonu rozsudků Z a Y, která je k dispozici [zde](#).

- **Soudní přezkum vazby mladistvých.** V rozsudku [Spišák](#) Soud dospěl k závěru, že nastavení automatického soudního přezkumu vazby mladistvých až po 6 měsících, když u dospělých tento přezkum probíhá již po 3 měsících, je v rozporu se zákazem diskriminace.

V rámci výkonu rozsudku bude nezbytné novelizovat příslušnou právní úpravu. Ministerstvo spravedlnosti předložilo do legislativního procesu novelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže, která je projednávána jako [sněmovní tisk č. 61](#). Novela přináší změnu § 47 zákona o soudnictví ve věcech mládeže a mění pravidla pro přezkum vazby mladistvých tak, aby nedocházelo k jejich diskriminaci oproti dospělým. I u mladistvých stíhaných pro zvlášť závažné provinění tedy bude vazba soudem z úřední povinnosti přezkoumávána již po 3 měsících. KVZ současně zajistila informování soudců a státních zástupců o rozsudku Soudu.

Plán k výkonu rozsudku byl Výboru ministrů předložen v březnu 2025. K dispozici je [zde](#).¹⁰

- **Presumpce nevinny.** V rozsudku [Machalický](#) Soud shledal porušení presumpce nevinny, jelikož civilní soudy, které rozhodly o zamítnutí žaloby stěžovatele o odškodnění za trestní stíhání, mu v rámci odůvodnění svých rozhodnutí přičítaly trestní odpovědnost, a to navzdory skutečnosti, že jeho předchozí trestní stíhání bylo zastaveno z důvodu promlčení trestnosti činu, a stěžovatel tak nebyl nikdy uznán pravomocně vinným. Civilní soudy žalobu stěžovatele zamítly na základě analogického použití § 12 odst. 1 písm. b) zákona o odpovědnosti státu za škodu, který stanoví výluky z odpovědnosti státu za škodu vzniklou v souvislosti s trestním řízením.

V červenci 2025 vláda předložila Výboru ministrů akční plán výkonu rozsudku. Ten počítá s novelizací § 12 zákona o odpovědnosti státu za škodu, která zahrne explicitně do seznamu výluk z odškodnění i zastavení trestního stíhání z důvodu promlčení trestnosti činu. Tím se předejde používání nevhodných formulací v odůvodnění rozhodnutí vnitrostátních soudů, které by mohly být problematické z hlediska presumpce nevinny. Novelizaci v březnu 2026 schválila vláda a předložila k dalšímu projednání Poslanecké sněmovně (informace k legislativnímu procesu jsou k dispozici [zde](#)). Plánovaná účinnost novely je stanovena na 1. července 2026.

Akční plán spolu se souhrnnými informacemi o výkonu rozsudku je k dispozici [zde](#).

- **Procesní práva osob s poruchou intelektu v trestním řízení.** Ve věci [Krpelík](#) Soud dospěl k závěru, že se stěžovateli se sníženým intelektem nedostalo spravedlivého řízení kvůli použití sebeobviňujících výpovědí z přípravného řízení k jeho odsouzení poté, co se vzdal svých práv, včetně práva na pomoc obhájce, při absenci individualizovaných opatření a nedostatečné kontrole tohoto vzdání se práv ze strany soudů.

Překlad rozsudku a jeho anotaci v českém znění KVZ zaslala dotčeným orgánům včetně Ústavního soudu, Nejvyššího soudu, Nejvyššího státního zastupitelství a Policejního prezidia. Anotace byla publikována ve Zpravodaji KVZ č. [4/2025](#). Závěry Soudu byly představeny ve Výběru rozhodnutí ESLP pro justiční praxi, vydávaném Nejvyšším soudem (č. [4/2025](#)). Anotace rozsudku byla rovněž zveřejněna na extranetu Nejvyššího státního zastupitelství, který je v elektronické podobě dostupný všem státním zástupcům. Nadto byla informace o rozsudku zahrnuta do časopisu Státní zastupitelství (č. [3/2025](#)). Rozsudek byl uveden také na pravidelném ročním školení trestních soudců a státních zástupců k judikatuře Soudu, které uspořádala Justiční akademie v listopadu 2025.

V rámci výkonu není nutné novelizovat stávající právní úpravu. Pro účely přípravného řízení však bude vytvořen pro policisty nástroj, který jim usnadní počáteční prověření zranitelnosti, a také bude

¹⁰ V dubnu 2026 byl Výboru ministrů Rady Evropy předložen aktualizovaný akční plán.

v tomto ohledu vedeno profesní vzdělávání. Současně dojde k vytvoření nového zjednodušeného vzoru poučení pro osoby, proti kterým je vedeno trestní řízení.

Plán k výkonu rozsudku byl Výboru ministrů předložen v březnu 2026. K dispozici je [zde](#).

- **Zajištění jednotnosti judikatury Ústavního soudu.** Ve věci [Suverénní řád Maltézských rytířů](#) Soud shledal porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, jelikož jeden ze senátů Ústavního soudu v řízení o určení vlastnického práva k církevnímu majetku nezhlednil novou linii judikatury k církevním restitucím a rozhodl, aniž by vysvětlil, proč ji nenásledoval, ani nevyužil mechanismus předložení věci plénu podle § 23 zákona o Ústavním soudu.

Překlad rozsudku a jeho anotace v českém znění byly zaslány soudům, které ve věci rozhodovaly, a Státnímu pozemkovému úřadu, který se daného řízení účastnil. O rozsudku Soudu a jeho závěrech byly informovány také další státní orgány, které byly či jsou zapojeny do jiných řízení ohledně restituce majetku této církevní osobě. Anotace byla publikována ve [Zpravodaji KVZ č. 1/2026](#). Z vyjádření Ústavního soudu vyplývá, že výkon rozsudku nevyžaduje změnu platné právní úpravy, ale postačí její důsledná a ústavně konformní aplikace. Klíčové pro naplnění požadavků Soudu tak zůstává zejména důsledné dodržování pravidel pro postoupení věci plénu v praxi. Napomoci tomu má především široké povědomí o vydaných nálezech Ústavního soudu, které již probíhá na různých úrovních (vyhledávání v databázi judikatury Ústavního soudu; Bulletin Analytického oddělení Ústavního soudu; porady pléna Ústavního soudu). Nově mu má napomoci využívání technologického nástroje, který Ústavní soud vyvíjí, aby vyhledávání relevantní judikatury jiných senátů usnadnil.

2.6.4 ROZSUDKY POUKAZUJÍCÍ NA VHODNOST PŘIJETÍ URČITÝCH OBEČNÝCH OPATŘENÍ

Poněkud specifický případ představují věci [Dubská a Krejzová](#) týkající se otázky tzv. **domácích porodů**. Soud rozhodl, že skutečnost, že stěžovatelky nemohly využít služeb porodní asistentky při domácím porodu, který si přály, čemuž bránila platná právní úprava, nepředstavuje porušení jejich práva na respektování soukromého života ve smyslu článku 8 Úmluvy.

I přes závěr o neporušení Úmluvy Soud Českou republiku vyzval, aby učinila další pokrok v oblasti porodnictví. Konkrétně zmínil potřebu podrobovat příslušné právní předpisy neustálému přezkumu, aby byl zohledněn lékařský a vědecký vývoj, a také nutnost plného respektování práv žen v oblasti reprodukčního zdraví, zejména prostřednictvím zajištění adekvátních podmínek pro pacienty a zdravotnický personál v porodnicích v České republice.

Dle čl. 46 odst. 1 Úmluvy se státy „zavazují, že se budou řídit konečnými rozsudky Soudu ve všech sporech, jichž jsou stranami“. Ačkoliv se jedná o rozsudek o neporušení Úmluvy, byl směřován vůči České republice, a výše uvedenou výzvu Soudu je tak třeba chápat jako autoritativní a poměrně konkrétní doporučení dalšího postupu vnitrostátních orgánů v oblasti porodnictví. Měly by proto být podniknuty kroky k naplnění této výzvy. Z uvedeného důvodu Kolegium expertů sleduje jak aktivity Ministerstva zdravotnictví jako odpovědného resortu, tak pracovní skupiny k porodnictví zřízené při Radě vlády pro rovnost žen a mužů.

K naplnění shora popsané výzvy měl přispět návrh [Strategie rozvoje respektující péče o matku a dítě v těhotenství](#), při porodu a v šestinedělí, který připravila pracovní skupina k porodnictví ve spolupráci s Úřadem vlády. Jde o první ucelený strategický dokument v této oblasti, který si za hlavní cíl vytyčil nastavení základního rámce a opatření pro zajištění bezpečné, kvalitní a respektující zdravotní péče v těhotenství, při porodu a v šestinedělí. V reakci na identifikované nedostatky současného systému, ve snaze zajistit dostupnost péče v souladu s doporučeními WHO a lidskoprávními závazky státu, cílí na posílení návaznosti služeb a respekt k individuálním potřebám žen a jejich rodin, a tedy na zajištění

pozitivní zkušenosti žen s mateřstvím. V rámci vypořádání připomínek z obligatorního vnitřního připomínkového řízení Ministerstva zdravotnictví byl připraven kompromisní návrh této strategie (verze 1.6). Návrh byl následně [předložen](#) Vědecké radě Ministerstva zdravotnictví i zahraničním odborníkům a odbornicím, jejichž stanoviska strategii podpořila. Další projednávání bylo přerušeno v důsledku postoje části Vědecké rady, která odmítla pokračovat v diskuzi a požádala o stažení materiálu. Pracovní skupina k porodnictví v této souvislosti vyjádřila znepokojení nad povahou některých [připomínek Vědecké rady](#). Na základě [podnětu](#) Rada vlády pro rovnost žen a mužů společně se zmocněnkyní vlády pro lidská práva doporučily ministrovi zdravotnictví pokračovat v projednávání [strategie](#) (verze 1.7) prostřednictvím jejího předložení do mezirezortního připomínkového řízení. K tomu do konce roku 2025 nedošlo.

Systém poskytování porodnické péče v České republice nadále vychází z institucionálně zajištěné péče ve zdravotnických zařízeních, primárně s ohledem na bezpečnost rodičky a novorozence. Současně však dochází k postupnému rozvoji jednotlivých složek péče směřujících k posílení její kontinuity, kvality a individualizace. Ministerstvo zdravotnictví v současné době nepřipravuje zásadní změny právního rámce v oblasti domácích porodů. Rozvoj systému je zaměřen především na posilování kvality, bezpečnosti a kontinuity péče, zejména prostřednictvím rozvoje center porodní asistence v rámci poskytovatelů zdravotních služeb.

3. EVROPSKÝ VÝBOR PRO SOCIÁLNÍ PRÁVA

Druhý pilíř ochrany základních práv a svobod v rámci Rady Evropy představuje smluvní systém Evropské sociální charty (Charta), který doplňuje Úmluvu o sociální a hospodářská práva. Dodatkový protokol k Chartě z roku 1995 zakládá mechanismus kontroly na základě tzv. kolektivních stížností. Tyto stížnosti na nerespektování Charty mohou podávat mezinárodní nevládní organizace, kterým bylo uděleno tzv. poradní postavení u Rady Evropy.

Evropský výbor pro sociální práva (EVSP) na základě kolektivních stížností neposuzuje konkrétní případy jednotlivců, kteří měli být zkráceni na svých právech a čerpali vnitrostátní prostředky nápravy, nýbrž *in abstracto* ověřuje nastavení právní úpravy a její uplatňování v praxi, zda zajišťují dostatečné provádění namítaného ustanovení Charty.

Na základě řízení, v němž stěžovatelská organizace a žalovaný stát předkládají písemná stanoviska, EVSP rozhodne, zda smluvní stát dodržel své závazky podle Charty. Toto rozhodnutí je následně postoupeno Výboru ministrů, který přijme doporučení určené dotčenému státu k naplnění závěrů rozhodnutí EVSP. Dotčené státy jsou povinny předložit EVSP do dvou let zprávu o přijatých opatřeních směřujících k uvedení předmětné situace do souladu se závazky podle Charty. Poté, co EVSP zprávu státu posoudí, předá ji, spolu se svým stanoviskem, k přijetí potřebných opatření Výboru ministrů.

3.1 REKAPITULACE ROKU 2025

V roce 2025 EVSP nevydal ve vztahu k České republice žádné meritorní rozhodnutí. V běhu byla řízení o dvou kolektivních stížnostech. V jedné je namítána nedostupnost předškolního vzdělávání pro sociálně znevýhodněné děti. V druhé nedostupnost komunitní péče o osoby se zdravotním postižením, především s autismem.

Ve fázi implementace bylo v loňském roce celkem sedm rozhodnutí. V jedné z nich, která se týkala zázkazu umísťování dětí do 3 let věku do tzv. kojeneckých ústavů, se podařilo výkon rozhodnutí úspěšně dovést (*ERRC a MDAC*). K významnému posunu došlo u rozhodnutí *Approach*, jelikož byla přijata novela občanského zákoníku, která zakotvila nepřijatelnost tělesného trestání dětí. Velkou pozornost bude vyžadovat zajištění rovných příležitostí žen a mužů na trhu práce (*UWE*) a zajištění dostupného bydlení (*Feantsa*).

Podrobnější informace ke všem zmíněným rozhodnutím jsou na následujících stránkách této zprávy.

3.2 ROZHODNUTÍ EVSP V ROCE 2025

V loňském roce EVSP ve vztahu k České republice nevydal žádné rozhodnutí.

3.3 PROBÍHAJÍCÍ ŘÍZENÍ PŘED EVSP

Na sklonku roku 2025 probíhala proti České republice dvě řízení o kolektivních stížnostech.

- **Předškolní vzdělávání.** Předmětem stížnosti [European Roma Rights Centre \(ERRC\)](#) je námitka porušení povinnosti státu zajistit finančně a fakticky dostupné předškolní vzdělávání romským dětem a obecně dětem se sociálním znevýhodněním na stejném základě jako dětem z majoritní společnosti. V září 2023 EVSP prohlásil kolektivní stížnost za přijatelnou. V roce 2024 Česká republika i stěžovatelka předložily Výboru svá stanoviska.
- **Komunitní sociální služby pro osoby s postižením.** V roce 2025 byla České republice komunikována stížnost [Autism-Europe](#), namítající porušení povinnosti státu zajistit komunitní sociální služby pro

osoby s postižením, a to zejména pro lidi s autismem, intelektovým znevýhodněním a chováním náročným na péči. Dle stížnosti se jedná o systémové selhání státu, kdy většina veřejných financí v této oblasti směřuje do velkokapacitních pobytových zařízení, místo toho, aby stát upřednostňoval sociální služby komunitního charakteru, a to jak pobytové, tak terénní. V důsledku toho dle stížnosti neexistuje pro osoby s postižením dostatečný výběr forem péče. V praxi jsou tyto osoby navíc často umísťovány do psychiatrických zařízení, která pro ně nejsou vhodná. Pokud se jejich rodiny rozhodnou pečovat o ně doma, čelí vyčerpání, finanční nouzi i sociální izolaci.

3.4 IMPLEMENTACE ROZHODNUTÍ EVSP

3.4.1 ROZHODNUTÍ, JEJICHŽ IMPLEMENTACE BYLA ÚSPĚŠNĚ DOKONČENA

V roce 2025 byla úspěšně dokončena implementace jednoho rozhodnutí EVSP. Jedná se o vůbec první rozhodnutí EVSP, u nichž se podařilo přijmout potřebná obecná opatření k nápravě Výborem shledaného porušení Charty. Za dobu, kdy je Česká republika stranou Dodatkového protokolu k Chartě, který zakládá řízení o kolektivních stížnostech, shledal EVSP celkem v osmi případech, že Česká republika porušuje Chartu. Ve zbývajících sedmi případech implementace rozhodnutí probíhá. První rozhodnutí bylo vydáno v roce 2015.

- **Umísťování dětí do dětských domovů pro děti do tří let věku.** Ve věci [European Roma Rights Centre \(ERRC\) a Mental Disability Advocacy Centre \(MDAC\)](#) dospěl EVSP k závěru, že tehdejší systém umísťování dětí do dětských domovů pro děti do tří let věku, tzv. kojeneckých ústavů, je v rozporu s článkem 17 Charty.

V červenci 2024 byla ve Sbírce zákonů publikována novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí a dalších souvisejících zákonů (č. 242/2024 Sb.), která s účinností od 1. ledna 2025 zrušila právní úpravu dětských domovů pro děti do tří let věku v zákoně o zdravotních službách. Dětské domovy pro děti do tří let věku tak ukončily svoji činnost ke dni 31. prosince 2024. Návrh byl projednáván jakožto [sněmovní tisk č. 573](#).

Podrobná zpráva o implementaci rozhodnutí, kterou Česká republika Výboru v roce 2024 předložila, je k dispozici [zde](#).

Česká republika poprvé v historii úspěšně dokončila implementaci rozhodnutí EVSP. V květnu 2025 EVSP oficiálně potvrdil, že přijatá opatření uvedla vnitrostátní právní rámec do souladu s požadavky vyplývajícími z jeho rozhodnutí. Česká republika přijala řadu opatření, jejichž příprava a koordinace si vyžádala několik let intenzivní meziresortní spolupráce. Zcela zásadním krokem bylo zrušení § 43 a § 44 zákona o zdravotních službách, což vedlo k ukončení činnosti dětských domovů pro děti do tří let. Paralelně byla přijata další opatření legislativního i praktického charakteru, jejichž cílem bylo posílit systém preventivních a podpůrných služeb umožňujících péči o malé děti mimo ústavní zařízení – zejména v rodinném nebo komunitním prostředí rodinného typu.

Zveřejnění závěrečného stanoviska, ve kterém Výbor konstatuje, že Česká republika napravila shledané porušení Evropské sociální charty a přijala žádoucí opatření, je velkým úspěchem a završením několikaleté práce, která si vyžádala mimořádné odborné i koordinační úsilí. Nemožnost umísťovat děti do tří let do ústavních zařízení je významným systémovým krokem, který klade důraz na individuální péči o malé děti a který posílil jak ochranu základních práv dětí, tak mezinárodní kredit České republiky.

Hodnocení výkonu rozhodnutí je k dispozici [zde](#).

3.4.2 ROZHODNUTÍ, JEJICHŽ IMPLEMENTACE PROBÍHÁ

V roce 2025 byla v běhu implementace sedmi rozhodnutí EVSP:

- **Tělesné trestání dětí.** Ve věci [Association for the Protection of All Children \(APPROACH\)](#) EVSP shledal, že došlo k porušení článku 17 Charty v důsledku absence výslovné a účinné právní úpravy, která by zakazovala tělesné trestání dětí.

Novelu občanského zákoníku předloženou Ministerstvem spravedlnosti, ve které se ukotvuje nepřijatelnost tělesného trestání dětí, duševního strádání a jiných ponižujících opatření podepsal dne 17. července 2025 prezident republiky. Účinnost zákona nastala 1. ledna 2026.

Informace ke škodlivosti tělesného trestání dětí a k pozitivnímu rodičovství jsou k dispozici na webových stránkách [Iniciativy Dětství bez násilí](#).

- **Soudnictví ve věcech mládeže.** Ve věci [International Commission of Jurists \(ICJ\)](#) EVSP shledal, že Česká republika porušila článek 17 Charty, jelikož dětem do 15 let neposkytovala v řízení o činu jinak trestném dostatečná procesní práva: nezajišťovala nutnou obhajobu předprocesní fází řízení a neposkytovala alternativy (odklony) k formálnímu soudnímu řízení.

V červnu 2024 byla ve Sbírce zákonů publikována novela zákona o soudnictví ve věcech mládeže (č. 165/2024 Sb.). Reaguje na oba Výborem shledané nedostatky. Nově zakotvuje povinné právní zastoupení dítěte ve fázi předcházející řízení soudem pro mládež. Zároveň zakotvuje širší možnosti jiného postupu, než aby věc dítěte byla řešena ve formálním soudním jednání. Návrh byl projednáván jakožto [sněmovní tisk č. 540](#).

V prosinci 2024 EVSP vydal [hodnotící zprávu](#), v níž konstatoval, že situace byla přijetím novely uvedena do souladu s Evropskou sociální chartou v otázce povinného právního zastoupení dětí mladších 15 let. Zároveň však zhodnotil, že využití odklonů v řízeních ve věcech trestně neodpovědných dětí dosud do souladu s Chartou uvedeno nebylo, jelikož odklony nejsou využívány ve většině případů, jak vyžaduje rozhodnutí *ICJ*.

V reakci na toto hodnocení Ministerstvo spravedlnosti připravilo na konci roku 2025 doplňující novelu zákona o soudnictví ve věcech mládeže ([sněmovní tisk č. 61](#)). Ta by měla okruh protiprávních jednání dětí, která je možné řešit mimo soudní řízení, dále rozšířit. Novela zatím nebyla zařazena na program jednání Poslanecké sněmovny k projednání v prvním čtení. Podrobná zpráva o implementaci rozhodnutí, kterou Česká republika Výboru v roce 2025 předložila, je k dispozici [zde](#).

- **Sterilizace jako podmínka uznání změny pohlaví.** Ve věci [Transgender Europe a ILGA Europe](#) EVSP shledal, že sterilizace jakožto nutná podmínka pro právní uznání změny pohlaví v České republice představuje porušení článku 11 Charty chránícího právo na nejvyšší možný dosažitelný standard zdravotní péče. K vývoji v této oblasti v roce 2025 viz výše, část 2.6.2.

V dubnu 2024 Ústavní soud (nález sp. zn. Pl. ÚS 52/23) zrušil s účinností od 1. července 2025 § 29 odst. 1, větu první, občanského zákoníku, a § 21 odst. 1, větu první, zákona o specifických zdravotních službách, které zakotvují podmínku chirurgického zákroku při současném znemožnění reprodukční funkce pro účely úřední změny pohlaví.

V průběhu roku 2024 nebyl do legislativního procesu nikým předložen žádný návrh nové úpravy. K včasnému přijetí nové právní úpravy, která by respektovala mantinely plynoucí z judikatury ESLP, vládu vyzvalo [Kolegium expertů](#) k výkonu rozsudků Soudu, [Výbor proti mučení](#) Rady vlády pro lidská práva a [Výbor pro práva LGBTI+](#) lidí Rady vlády pro lidská práva. V lednu 2025 byl Poslanecké sněmovně skupinou poslanců předložen návrh nové právní úpravy, který v několika aspektech vyvolává

z hlediska souladu se závazky České republiky plynoucími z Úmluvy závažné otázky. Na program jednání Sněmovny nebyl dosud zařazen.

- **Rovnost žen a mužů na trhu práce.** Ve věci [University Women of Europe \(UWE\)](#) EVSP shledal, že v českém právním řádu není zajištěna transparentnost odměňování spočívající v poskytování informací o odměňování a možnosti srovnávat pracovní místa mezi obchodními společnostmi v soukromém sektoru, čímž došlo k porušení práva na spravedlivou odměnu za práci (čl. 4 odst. 3 Charty) a práva na rovné příležitosti a na rovné zacházení v záležitostech zaměstnání a povolání bez diskriminace na základě pohlaví [čl. 1 písm. c) Dodatkového protokolu z roku 1988]. EVSP dále konstatoval, že v České republice nebylo dosaženo dostatečného měřitelného pokroku v podpoře rovných příležitostí žen a mužů v oblasti odměňování, čímž došlo rovněž k porušení čl. 1 písm. c) Dodatkového protokolu. EVSP konečně rozhodl, že v rozporu s čl. 1 písm. d) Dodatkového protokolu nedošlo k dosažení dostatečného pokroku při zajištění vyváženého zastoupení žen v rozhodovacích orgánech soukromých společností.

Výše rozdílu v odměňování žen a mužů (*gender pay gap*) se i v roce 2024 opět pohybovala na vysoké úrovni podobné té před pandemií COVID-19: 18 % (v roce 2023 se jednalo o 17,5 %). Očekává se, že za rok 2025 bude GPG opět o něco vyšší. Nerovné odměňování je tedy v České republice přetrvávajícím problémem.

V červnu 2025 nabyl účinnosti zákon č. 120/2025 Sb., který mění zákoník práce (tzv. *flexinovela zákoníku práce*). Jeho součástí je § 346a, který zakotvuje zákaz doložek mlčenlivosti o výši příjmu. Za porušení zákazu uzavírat se zaměstnanci doložky mlčenlivosti hrozí zaměstnavateli ze strany inspekce práce pokuta až do výše 400 000 Kč.

V březnu 2026 rozeslalo MPSV do mezirezortního připomínkového řízení návrh zákona, kterým se mění zákoník práce a další předpisy v souvislosti s transparentností odměňování. Novela by měla transponovat do českého právního řádu [směrnici č. 2023/970 o transparentnosti odměňování](#). Směrnice ukládá zaměstnavatelům například povinnost nastavit interní systém odměňování s genderově neutrálními kritérii, informovat uchazeče o zaměstnání o výši nástupní mzdy, zveřejňovat údaje o interním GPG nebo nastavit nástroje pro řešení vysokého GPG ve spolupráci se zástupcem zaměstnanců. Pokud by byla směrnice do právního řádu řádně transponována, dojde k výkonu rozhodnutí *UWE proti České republice* v bodě transparentnosti odměňování. Jelikož lhůta pro transpozici směrnice vyprší 7. června 2026, je žádoucí, aby ke schválení příslušné právní úpravy došlo co nejdříve.

V lednu 2025 Poslanecká sněmovna přerušila projednávání návrhu zákona, kterým se mění zákon o podnikání na kapitálovém trhu, jenž měl do českého právního řádu transponovat [směrnici č. 2022/2381 o zlepšení genderové vyváženosti \(sněmovní tisk č. 731\)](#), která se týká zastoupení žen v rozhodovacích orgánech společností kotovaných na burze. Jelikož Česká republika směrnici nepromítla do svého právního řádu v transpoziční lhůtě do 28. prosince 2024, zahájila proti ní Evropská komise v lednu 2025 řízení o porušení unijního práva (tzv. *infringement*). Návrh novely transponující směrnici by měl během roku 2026 opětovně předložit vládě ministr spravedlnosti.

Samotná transpozice směrnice o genderové vyváženosti nepovede k plné implementaci rozhodnutí *UWE*, jelikož nevyžaduje přijetí závazných opatření v oblasti vyrovnaného zastoupení žen a mužů (tzv. tvrdých kvót). Přesto může formou měkkých dílčích opatření přispět k vyššímu zastoupení žen v rozhodovacích orgánech. Je proto potřebné, aby transpozice pokračovala s nejvyšším urychlením.

- **Sběr etnických dat o dětech v institucionální péči.** V rozhodnutí [European Roma Rights Centre \(ERRC\)](#) EVSP rozhodl, že skutečnost, že Česká republika nerealizuje sběr etnických údajů o dětech

nacházejících se v institucionální péči státu, je v rozporu s články 16 a 17 Charty ve spojení se zákazem diskriminace stanoveným v preambuli Charty.

KVZ v listopadu 2024 uspořádala kulatý stůl za účasti širokého spektra státních orgánů, který dospěl k závěru, že výše zmíněný sběr by měl probíhat dětských domovech, výchovných a diagnostických ústavech a domovech pro osoby se zdravotním postižením, přičemž by se mělo jednat o sběr každoroční, anonymní a založený na kvalifikovaných odhadech.

KVZ v současné době připravuje ve spolupráci s dalšími dotčenými orgány a subjekty společnou metodickou informaci, která stanoví základní zásady sběru etnických dat v České republice. Tyto zásady budou společné pro všechny veřejné orgány a na jejich základě si pak jednotlivé orgány stanoví podrobnější postupy, přizpůsobené svým individuálním potřebám a kontextu, a to včetně sběru etnických dat o dětech v institucionální péči státu.

V květnu 2025 byl návrh KVZ rozeslán k připomínkám vládní zmocněnkyni pro záležitosti romské menšiny, Úřadu vlády ČR, Ministerstvu práce a sociálních věcí, Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvu pro místní rozvoj, Úřadu pro ochranu osobních údajů, Kanceláři veřejného ochránce práv a zástupcům romské menšiny.

V listopadu 2025 se na toto téma uskutečnil na půdě Ministerstva spravedlnosti další kulatý stůl, z něhož vzešlo druhé kolo připomínek k návrhu metodiky. Aktuálně probíhá jejich vypořádání.

Zároveň na zadání KVZ realizuje v letním semestru školního roku 2025/2026 Katedra antropologie Filozofické fakulty Západočeské univerzity v Plzni výzkumný projekt, jehož účelem je prostřednictvím rozhovorů s představiteli romské populace zmapovat důvody, proč mají nebo mohou mít Romové negativní postoj k etnické sebeidentifikaci. Výstup projektu je naplánován na červen 2026 a měl by tvořit jednu z příloh výše zmíněné metodiky.

- **Dostupné bydlení a nucené vystěhování.** Ve věci [Feantsa](#) EVSP shledal, že Česká republika porušila článek 16 Charty, protože nezajišťuje potřebné záruky pro nízkopříjmové domácnosti žijící na ubytovnách při nuceném vystěhování, neposkytuje dostatečné zdroje pro sociální bydlení ani přiměřené procesní záruky, a proto, že nezajišťuje dostatečně přístup k dávkám na bydlení rodinám s nízkými příjmy v sociálně vyloučených lokalitách. Česká republika nadto porušila článek 16 ve spojení se zákazem diskriminace stanoveným v preambuli Charty, jelikož výše zmíněná pochybení neúměrně dopadají na Romy.

V předchozí obdobné věci [European Roma a Travellers Forum \(ERTF\)](#) EVSP konstatoval, že došlo k porušení článku 16 Charty z důvodu nedostatečného přístupu romských rodin k sociálnímu bydlení, špatných ubytovacích podmínek s nízkou úrovní hygieny, častých nucených vyklizení bytů, která nejsou doprovázena odpovídajícími zárukami, a přetrvávající územní segregace této zranitelné skupiny obyvatel. EVSP dále shledal porušení článku 11 Charty z důvodu nedostatečného přístupu romských obyvatel k odpovídající zdravotní péči.

Důležitým nástrojem pro implementaci obou rozhodnutí je zákon o podpoře v bydlení, který byl schválen v legislativním procesu a dne 16. června 2025 byl vyhlášen jako [zákon č. 175/2025 Sb.](#) Hlavními pilíři zákona jsou: a) kontaktní místa pro bydlení; b) systém garancí pro soukromé majitele a kompenzace pro obce; a c) asistence v bydlení, která má pomoci předcházet ztrátě bydlení. Cílem zákona je nastavení systémového řešení bytové nouze v České republice, které bude spolu s dalšími nástroji fungovat dlouhodobě a bude sloužit i jako prostředek pro účinné nastavení potřebných investic do bydlení.

Dne 13. března 2026 schválila Poslanecká sněmovna v prvním čtení novelu zákona o podpoře bydlení ([sněmovní tisk č. 82](#)). Novela zúžila cílové skupiny, kterým mají kontaktní místa poskytovat poradenství. Sněmovna projednává rovněž pozměňovací návrh, který má služby kontaktních míst převést z obcí na úřady práce.

Dalším důležitým nástrojem k řešení problémů v oblasti bydlení je [zákon č. 151/2025 Sb., o dávce státní sociální podpory](#), který nabyl účinnosti dne 31. října 2025. Zákon zavedl dávku státní sociální pomoci (tzv. superdávku), která má domácnostem s nízkými příjmy pomoci zvládnout náklady na bydlení, živobytí a výchovu dětí. Dávka nahrazuje čtyři stávající dávky: příspěvek na bydlení, příspěvek na dítě, příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení. Jejím cílem je zjednodušení dosavadního dávkového systému. Místo několika žádostí bude nově stačit podat pouze jednu žádost o superdávku. Ta má čtyři složky, které se přiznávají podle konkrétní situace domácnosti. Každá složka má své vlastní podmínky a domácnost může mít nárok na všechny, nebo jen na některé z nich. Dne 31. března 2026 nabyl účinnosti [zákon č. 35/2026 Sb.](#), kterým byla posunuta účinnost některých ustanovení zákona o dávce státní sociální podpory na pozdější termín. Přejedání ze stávajících dávek na superdávku byl za účelem adaptace Úřadu práce ČR na nové procesy posunut z 1. dubna na 1. července 2026.

Na základě prvních zjištění ohledně dopadů této komplexní nové právní úpravy bude zpracován vnitrostátní akční plán výkonu rozhodnutí *FEANTSA*.

Doporučení k rozhodnutí věci *FEANTSA proti České republice* by měl schválit Výbor ministrů na jednání v červnu 2026. Do dvou let od schválení těchto doporučení má Česká republika předložit EVSP zprávu o implementaci rozhodnutí. Její součástí bude zpráva o naplňování vnitrostátního akčního plánu.

4. SMLUVNÍ ORGÁNY OSN

Organizace spojených národů (OSN) přijala devět základních lidskoprávních úmluv. Česká republika je vázána osmi z nich. Každá z těchto úmluv zřizuje jako svůj monitorovací orgán výbor složený z volených nezávislých expertů na danou problematiku, který má za úkol kontrolovat dodržování závazků, které z úmluvy vyplývají. Tyto výbory, které se běžně označují jako smluvní orgány OSN, se zabývají mj. i. prošetřováním individuálních oznámení na porušení práv a svobod jednotlivců. Jedná se konkrétně o následující úmluvy a jim odpovídající výbory:

- Výbor OSN pro lidská práva (HRC) dle Opčního protokolu k Mezinárodnímu paktu o občanských a politických právech,
- Výbor OSN proti mučení (CAT) zřízený na základě článku 22 Úmluvy proti mučení a jinému krutému, nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání,
- Výbor OSN pro odstranění rasové diskriminace (CERD) podle článku 14 Mezinárodní úmluvy o odstranění všech forem rasové diskriminace,
- Výbor OSN pro odstranění diskriminace žen (CEDAW) podle Opčního protokolu k Úmluvě o odstranění všech forem diskriminace žen,
- Výbor OSN pro práva dítěte (CRC) podle Opčního protokolu k Úmluvě o právech dítěte zavádějícího postup předkládání oznámení,
- Výbor OSN pro nucená zmizení (CED) podle článku 31 Mezinárodní úmluvy o ochraně všech osob před nuceným zmizením,
- Výbor OSN pro práva osob se zdravotním postižením (CRPD) podle Opčního protokolu k Mezinárodní úmluvě o právech osob se zdravotním postižením.

Česká republika nepodepsala Úmluvu o ochraně práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin. Pokud jde o Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech, Česká republika je jím sice vázána, dosud však neratifikovala opční protokol k tomuto paktu, který zakládá pravomoc Výboru OSN pro sociální, hospodářská a kulturní práva (CESCR) posuzovat individuální oznámení.

4.1 REKAPITULACE ROKU 2025

V roce 2025 nevydaly výbory OSN ve vztahu k České republice žádné rozhodnutí.

Dvě řízení byla v běhu. Týkají se zajištění rodin s dětmi za účelem vyhoštění před Výborem pro práva dítěte a zákroku policistů proti ekologickým aktivistům před Výborem pro lidská práva.

Ve fázi implementace je jedno rozhodnutí Výboru pro práva dítěte, které se týká koluzního opatrovnictví a participačních práv dětí (*B. J. a P. J.*). Vedle toho je zde skupina letitých rozhodnutí Výboru pro lidská práva konstatující diskriminační povahu restituční podmínky státního občanství. Tuto záležitost Česká republika považuje za uzavřenou. Výbor OSN pro lidská práva nikoli.

Podrobnější informace ke všem zmíněným rozhodnutím jsou na následujících stránkách této zprávy.

4.2 ROZHODNUTÍ VÝBORŮ OSN V ROCE 2025

V loňském roce výbory OSN nevydaly ve vztahu k České republice žádné rozhodnutí.

4.3 PROBÍHAJÍCÍ ŘÍZENÍ U VÝBORŮ OSN

Na sklonku roku 2025 byly před výbory OSN v běhu dvě řízení:

- **Zásah policie proti ekologickým aktivistům.** HRC projednává věc *Vlašín*. Týká se protestní blokády v Národním parku Šumava, při němž se ekologičtí aktivisté připoutali ke stromům, aby zabránili jejich pokácení. Policisté opakovaně účastníky protestu odváděli za použití donucovacích prostředků. Výbor bude řešit otázku, zda závěr českých soudů, že protestní akce nesplňovala základní definiční znaky shromáždění, a proto postupem policie nemohlo dojít k zásahu do svobody shromažďování, obstojí i ve světle článku 21 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech.
- **Zajištění rodin s dětmi za účelem vyhoštění.** Před CRC běží řízení ve věci *K. B. a ostatní*. Týká se umístění afghánské rodiny s nezletilým dítětem do Zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová po dobu 34 dní. Oznamovatelé namítají, že tím došlo k porušení několika práv dítěte a že imigrační zajištění nezletilých dětí je obecně nepřijatelné a v jejich případě musí být vždy využity alternativy k zajištění.

4.4 IMPLEMENTACE ROZHODNUTÍ VÝBORŮ OSN

V roce 2025 probíhala implementace jednoho rozhodnutí Výboru pro práva dítěte. Výbor pro lidská práva považuje za neuzavřenou otázku implementace celé skupiny rozhodnutí týkající se jedné problematiky:

- **Koluzní opatrovnictví a participační práva dětí.** CRC v rozhodnutí ve věci *B. J. a P. J.* shledal, že vydáním předběžného opatření nařizujícího nucené odebrání dětí z péče rodičů a jejich umístění do ústavní péče z důvodu záškoláctví a nezajištění odborné pomoci rodiči došlo k porušení několika ustanovení Úmluvy o právech dítěte. Porušení této úmluvy CRC shledal i z důvodu nevyslechnutí dětí během soudního řízení, jejich nedostatečného právního zastoupení a zákazu opustit ústavní zařízení bez doprovodu zaměstnance během prvních týdnů pobytu.

KVZ o rozhodnutí informovala odborníky na rodinně-právní problematiku na seminářích konaných Justiční akademii a při dalších příležitostech.

Nedílnou součástí implementace rozhodnutí je změna systému kolizního opatrovnictví, která zatím nebyla realizována.¹¹

- **Restituční podmínka státního občanství.** HRC ve zhruba dvou desítkách názorů rozhodl, že tím, že jednou z podmínek pro možnost restituovat majetek bylo občanství České republiky, došlo k porušení článku 26 Paktu o občanských a politických právech. Některá z těchto rozhodnutí viz [zde](#).

Již v roce 1997 Ústavní soud shledal, že restituční podmínka státního občanství je v souladu s českým ústavním pořádkem, včetně článku 26 Paktu. Ústavní soud vzal v potaz i rozhodnutí HRC (viz nálezný sp. zn. Pl. ÚS 33/96). V květnu 2002 vláda schválila [stanovisko](#), dle něhož zvolené řešení restitucí neodporuje ústavnímu pořádku a není žádoucí ho dodatečně měnit. Od té doby ani Ústavní soud ani vláda své pozice nezměnily.

Vláda HRC opakovaně sdělila, že se nejvyšší orgány výkonné i soudní moci jeho rozhodnutími podrobně a v dobré víře zabývaly, přičemž dospěly shodně k názoru, že restituční podmínka státního občanství byla podepřena naléhavými, objektivními a rozumnými důvody a nezakládá rozpor se závazky vyplývajícími z Paktu. Vláda tak zastává stanovisko, že svůj závazek v dobré víře reagovat na názory HRC splnila.

¹¹ Na zasedání Kolegia expertů konaného dne 29. dubna 2026 členové Kolegia podpořili zřízení expertního fóra, na kterém budou podrobně diskutovány možnosti změny a možná opatření.

HRC s tímto postojem nesouhlasí a při posuzování implementace těchto rozhodnutí Českou republiku hodnotí nejhorším možným stupněm „E“, který znamená, že informace poskytnuté státem jsou v rozporu či odrážejí odmítnutí závěrů rozhodnutí. HRC tak nadále považuje dialog o implementaci rozhodnutí, v nichž shledal porušení článku 26 Paktu z důvodu restituční podmínky státního občanství, za neuzavřený a bude v něm v rámci přezkumu periodických zpráv České republiky o plnění Paktu pokračovat.

V roce 2025 v této věci nenastala žádná událost.

5. DALŠÍ ČINNOSTI KANCELÁŘE VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

Vedle zastupování ve sporných řízeních a zajišťování výkonu rozhodnutí mezinárodních orgánů ochrany lidských práv jsou třetím důležitým pilířem činnosti kanceláře vládního zmocněnce aktivity, jejichž účelem je posílení vnitrostátního naplňování mezinárodních úmluv o lidských právech a předcházení jejich porušení. Tyto aktivity činnosti zahrnují různé činnosti, jimiž KVZ šíří znalost o judikatuře ESLP a rozhodovací praxi dalších mezinárodních lidskoprávních orgánů.

5.1 MEZI—SOUDY

Hlavním nástrojem, který právním profesionálům umožňuje rychlejší a jednodušší používání judikatury ESLP a dalších pramenů mezinárodního práva lidských práv v praxi, je nový webový portál <https://mezisoudy.cz/>. Obsahuje řadu praktických nástrojů a mnoho zdrojů informací, které jsou představeny níže.

Portál byl vytvořen v rámci projektu *„Zvyšování povědomí o judikatuře Evropského soudu pro lidská práva a dalších mezinárodních lidskoprávních závazcích České republiky“* financovaného z Norských fondů. Byl dokončen a spuštěn pro veřejnost v červnu 2024.

V dubnu 2025 za jeho tvorbu tým KVZ obdržel prestižní ocenění [Úřednický čin roku](#) v kategorii analytická práce.

5.1.1 DATABÁZE JUDIKATURY

Portál Mezi—Soudy obsahuje v první řadě unikátní [databázi judikatury](#). Ta umožňuje podle řady kritérií na jednom místě vyhledat relevantní judikaturu ESLP, Ústavního soudu, Evropského výboru pro lidská práva a smluvních orgánů OSN.

Databáze obsahuje všechny rozsudky a rozhodnutí ESLP v originálním znění. Nad rámec těchto originálních textů obsahuje české překlady a anotace významných rozsudků: všech proti České republice a těch nejvýznamnějších proti ostatním státům. Databáze dnes čítá již více než 2 000 překladů a anotací. Jejich tvorba pokračovala i v roce 2025, kdy jich vzniklo více než 120.

Databáze dále obsahuje všechna rozhodnutí Ústavního soudu. Dále také překlady či anotace významných rozhodnutí výborů OSN, zejména těch proti České republice, a tzv. obecné komentáře výborů OSN, které přinášejí bližší výklad jednotlivých základních práv a svobod zakotvených v úmluvách OSN. V neposlední řadě databáze obsahuje všechna meritorní rozhodnutí EVSP proti České republice a překlady relevantních kapitol tzv. Digest, které obsahují bližší výklad jednotlivých článků Charty.

5.1.2 TEMATICKÉ PŘÍRUČKY

Portál dále nabízí přehledná shrnutí judikatury ESLP k aktuálním právním otázkám. [Příručky](#) jsou doplněny i o související další mezinárodní právní prameny a relevantní vnitrostátní právní úpravu a judikaturu českých vrcholných soudů. Příruček je k dispozici necelé tři desítky a pokrývají témata napříč právním řádem, jako např. přístup k informacím, vyhoštění do třetí země, zajištění cizinců za účelem vyhoštění, konfiskace nástrojů a výnosů trestné činnosti, použitelnost nezákonných důkazů, nenávislné projevy, práva obětí trestných činů, nedobrovolné hospitalizace, znečištění životního prostředí a mnohé další. Tyto příručky vypracovává kancelář vládního zmocněnce.

V roce 2025 bylo vypracováno a uveřejněno dalších sedm příruček k aktuálním tématům, konkrétně odebrání dětí z péče rodičů, domácí násilí, sexualizované násilí, diskriminace dětí ve vzdělávání, důkladnost vyšetřování, podmínky ve věznicích a důvěrnost komunikace mezi advokáty a klienty.

Vedle těchto příruček z dílny KVZ jsou na webu k dispozici čtyři desítky překladů [obdobných příruček](#) vypracovaných Kanceláří ESLP. Týkají se např. ochrany soudnictví, presumpce nevin, přístupu k obhájci, rovnosti žen a mužů, záruk spravedlivého procesu, rozhodčího řízení, práv advokátů či náhradního mateřství.

5.1.3 NÁVOD K OVĚŘENÍ SLUČITELNOSTI NÁVRHŮ ZÁKONŮ S JUDIKATUROU ESLP

Důležitým nástrojem portálu je tzv. [manuál slučitelnosti](#), který vypracovala kancelář vládního zmocněnce. Jde o elektronického interaktivního průvodce ověřením slučitelnosti návrhu právního předpisu s Úmluvou a judikaturou Soudu. Průvodce uživatele navede, jaké otázky by si měl při ověření klást a kde a jak na ně nalézt odpovědi. Vysvětlí mu též, jak efektivně vyhledávat judikaturu ESLP a jak mnohdy dlouhé rozsudky štrasburského soudu snadno a rychle číst. V neposlední řadě manuál obsahuje podrobné [souhrny klíčové judikatury ESLP](#) dělené podle právních oblastí, které v mnohém kopírují agendu jednotlivých resortů. Manuál je tak významným nástrojem usnadňujícím práci nejen legislativcům, kteří právo tvoří, ale i úředníkům či soudcům, kteří ho aplikují.

5.1.4 ZPRAVODAJ KANCELÁŘE VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

Na webu je umístěn i [Zpravodaj KVZ](#). Vychází čtvrtletně elektronicky. Jeho vydávání pokračovalo i v roce 2025. Zpravodaj obsahuje anotace aktuální významné judikatury ESLP uspořádané do tří základních tematických okruhů podle oblasti práva, k níž má rozsudek nejužší vazbu (občanskoprávní, správní a trestní). Zpravodaj obsahuje též informace o nových stížnostech a oznámeních proti České republice, o rozhodovací činnosti velkého senátu ESLP, o stavu výkonu rozhodnutí mezinárodních lidskoprávních orgánů proti České republice či o rozhodovací činnosti EVSP a smluvních orgánů OSN ve vztahu k našemu státu.

5.1.5 DALŠÍ ZDROJE A INFORMACE

Na portálu Mezi—Soudy jsou také k nalezení všechny [mezinárodní úmluvy](#) o lidských právech, kterými je Česká republika vázána, praktické [informace o řízení](#) před ESLP a dalšími orgány, [informace o výkonu](#) rozsudků a rozhodnutí, řada [vzdělávacích materiálů](#), odkazy na podcast Mezi—Soudy ([zde](#), [zde](#) či [zde](#)), sociální síť ([LinkedIn](#)) či archiv všech [zpráv o činnosti](#).

5.2 BUDOVÁNÍ KAPACIT PRO IMPLEMENTACI MEZINÁRODNÍCH LIDSKOPRÁVNÍCH ZÁVAZKŮ

Kancelář vládního zmocněnce realizovala od září 2024 do března 2025 projekt vycházející z bilaterální spolupráce s názvem *Budování kapacit pro implementaci mezinárodních lidskoprávních závazků* financovaný z Fondů EHP a Norska. V rámci projektu došlo k posílení spolupráce s Radou Evropy (oddělením pro vzdělávání právních profesionálů, oddělením genderové rovnosti, odborem práv dětí) a navázání spolupráce s norskými institucemi (*Norwegian Correctional Service, Barneombudet, the European Wergeland Centre, Equality and Anti-discrimination Ombud, Norwegian Directorate of Health, Norwegian Bureau for the Investigation of Police Affairs*).

Výstupem projektu bylo především vytvoření sedmi nových tematických příruček, které vždy shrnují v jedné oblasti práva rozhodovací praxi ESLP, dalších mezinárodních orgánů i českých vrcholných soudů. Nové příručky pokrývají témata diskriminace dětí ve vzdělávání, domácí a sexuální násilí, odebrání dětí, podmínky ve věznicích, důkladnost vyšetřování a důvěrnost komunikace advokáta s klientem. Příručky rovněž obsahují příklady dobré praxe z Norska v uvedených oblastech a jsou dostupné na portálu [mezisoudy.cz](#).

5.3 ČINNOST V OBLASTI LEGISLATIVY

Kromě výše zmíněného manuálu slučitelnosti KVZ v oblasti legislativy o relevantní judikatuře Soudu informuje ostatní odbory Ministerstva spravedlnosti, případně i další orgány veřejné moci. Vyjadřuje se dále k návrhům právních předpisů zejména s ohledem na jejich možnou kolizi s ustanoveními Úmluvy, ale i jiných mezinárodních úmluv o lidských právech. Sama rovněž iniciuje přijetí opatření, která mají za cíl zajistit soulad právního řádu s Úmluvou, a to jak *ex post* v případě rozsudků Soudu konstatujících porušení Úmluvy ze strany České republiky, tak *ex ante* na základě průběžného sledování a analýzy judikatury Soudu ve vztahu k jiným zemím (k tomu viz činnost [Kolegia expertů](#) k výkonu rozsudků ESLP).

Odborné analýzy a stanoviska, které KVZ vypracovala v roce 2025, se týkaly např. ochrany novinářských zdrojů, používání omezovacích prostředků ve zdravotnictví, nakládání s provozními a lokalizačními údaji, trestu vyhoštění, koordinace postupu zdravotníků a bezpečnostních složek při společném zásahu u pacienta s nevladatelnou agresí, zdravotnické dokumentace, postavení osob se zdravotním postižením, změny pohlaví, detence osob, práva obětí trestné činnosti na řízení v přiměřené lhůtě, používání umělé inteligence v justici, výsad a imunit členů Výboru při Úmluvě o ochraně advokacie či zřizování datových schránek cizincům.

5.4 SEMINÁŘE A ŠKOLENÍ

Právo Úmluvy a judikaturu Soudu KVZ odborné veřejnosti přibližuje i prostřednictvím seminářů a školení v rámci Justiční akademie České republiky a na jiných odborných fórech. V roce 2025 se konaly např.:

- seminář Justiční akademie na téma *„Rodinné právo pro opatrovnické soudce“* (Kroměříž, leden 2025),
- odborná konference na téma Evropský soud pro lidská práva a klimatická změna pořádaná Právnickou fakultou Masarykovy Univerzity (Brno, duben 2025),
- mezinárodní odborná konference centra Locika *„Dětství bez násilí pro všechny: možnosti a bariéry rozvoje služeb v krajích“* (Praha, duben 2025),
- konference ČSESP k výročí 75 let Evropské úmluvy *„75 let Evropské úmluvy: Jak se vlivem Úmluvy změnila lidskoprávní situace v České republice?“* (Praha – MZV, květen 2025),
- odborná konference na téma Právo a životní prostředí pořádaná Českou justicí a Ekonomickým deníkem (Praha, červen 2025),
- IV. ročník mezinárodní konference k ochraně lidských práv a základních slobod pořádaný Generální prokuraturou Slovenské republiky (Stará Lesná, červen 2025),
- školení v obsahu a používání portálu Mezi—soudy pro analytiku Nejvyššího soudu, Nejvyššího správního soudu a Kanceláře veřejného ochránce práv (Kravsko, říjen 2025),
- školení v obsahu a používání portálu Mezi—soudy pro soudce a asistenty Nejvyššího soudu (Brno, září 2025), Krajského soudu v Ústí nad Labem (Ústí nad Labem, únor 2025), Okresního soudu v Liberci (Liberec, březen 2025) a pro státní zástupce Městského státního zastupitelství v Praze (Praha, říjen 2025),
- pravidelný dvoudenní seminář pro správní soudce a jejich asistenty k aktuální judikatuře ESLP a SDEU pořádaný Justiční akademií (Kroměříž, říjen 2025),
- mezinárodní konference *Safeguarding rights and changing world: 75 years of the European Convention on Human Rights* (Praha, listopad 2025),

- seminář Justiční akademie na téma ‚Aktuality z judikatury Evropského soudu pro lidská práva v oblasti trestního práva‘ (Kroměříž, listopad 2025),
- mezinárodní konference *Execution of judgments of the European Court of Human Rights* (Kišinev, prosinec 2025).

Zaměstnanci KVZ přednáší rovněž pro studenty na předních českých právnických fakultách. Na Právnické fakultě Univerzity Karlovy působí v předmětech:

- Působení základních práv a svobod v právním řádu,
- Ochrana lidských práv v teorii a praxi,
- Case-Law of the European Court of Human Rights,
- Úvod do simulovaných soudů v kontextu lidských práv,
- workshop Katedry právních dovedností k provádění právní rešerše a používání portálu Mezi—Soudy, a
- Letní škola Evropská úmluva o lidských právech v praxi.

Na Právnické fakultě Masarykovy Univerzity pak v předmětu *Praxe řízení před ESLP*.

Jako lektori se účastní též Školy lidských práv.

Podílí se rovněž na soudcování a přípravě studentských týmů v soutěžích v simulovaných soudních jednáních, a to konkrétně v česko-slovenské soutěži *Lidskoprávní Moot Court* a mezinárodní soutěži *Helga Pedersen Moot Court Competition*.

Prezentace z vybraných školení a seminářů jsou dostupné [zde](#).

5.5 PRACOVNÍ SKUPINY

Pracovníci KVZ se aktivně podílejí na činnosti nejrůznějších vnitrostátních i mezinárodních pracovních skupin a expertních uskupení. V roce 2025 šlo o tyto pracovní skupiny:

Petr Konůpka	Rada vlády pro lidská práva
	Pracovní skupina MZV k Radě Evropy
	Řídící výbor Rady Evropy pro lidská práva (CDDH)
	Síť vládních zmocněnců pro zastupování před Soudem
	Síť vnitrostátních koordinátorů pro výkon rozsudků Soudu
Eva Petrová	Výbor pro práva dítěte Rady vlády pro lidská práva (předsedkyně)
	Zkušební komise pro obor státní služby lidská práva
	Vnitřní soudní síť ve věcech občanských a obchodních
	Výbor expertů RE pro právo dítěte znát svůj biologický původ
Vladimír Janoušek Pysk	Zkušební komise pro obor státní služby lidská práva
	Pracovní skupina k odčerpávání výnosů trestné činnosti
	Meziresortní pracovní skupina k výkonu rozsudku <i>V proti ČR</i>
	Vyjednávací skupina Řídícího výboru pro lidská práva Rady Evropy ‚46+1‘ k přistoupení EU k Evropské úmluvě o lidských právech

Miroslav Kaštyl	Pracovní skupina pro lidská práva ve zdravotnictví
	Výbor proti mučení a jinému nelidskému, krutému, ponižujícímu zacházení a trestání
	Pracovní skupina MPSV k přestupku – respektování a ochrana integrity, soukromí a důstojnosti
	Pracovní skupina Rady Evropy k lidským právům a umělé inteligenci (CDDH-IA)
Jana Martinková	Výbor pro práva LGBTI+ lidí Rady vlády pro lidská práva
	Meziresortní pracovní skupina k výkonu rozsudku <i>V proti ČR</i>
Martina Šiváková	Pracovní skupina k porodnictví
	Pracovní skupina Rady Evropy k hodnocení prvotních dopadů Protokolů č. 15 a 16 k Úmluvě (DH-SYSC-PRO)
Nikola Burdová	Výbor pro práva lidí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením Rady vlády pro lidská práva
Kateřina Radová	Výbor pro práva cizinců Rady vlády pro lidská práva
	Expertní fórum pro výkon rozsudku <i>D. H. a ostatní proti České republice</i>
	Pracovní skupina k zavedení alternativ k imigrační detenci rodin s nezletilými dětmi
	Pracovní skupina Rady Evropy CDCJ-MIG k migraci (místopředsedkyně)
Eliška Hronová	Pracovní skupina k rovným příležitostem pro muže a ženy v resortu justice
	Výbor expertů Rady Evropy pro přístup ke spravedlnosti vstřícné k dětem (ENF-JUS, místopředsedkyně)
	Výbor pro práva obětí Rady vlády pro lidská práva